

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 46

Simbătă 29 aprilie 1972

16 pagini — 1 leu

1 MAI

Ciucurencu

CULTUL MUNCII

Petalele cu care caligrafiam, la fiecare 1 Mai, cuvintele de solidaritate proletară, de cinstire a ceea ce leagă mai profund și mai uman inimile celor ce muncesc sînt de mult însemnele tradiționale ale celei mai scumpe dintre sărbătorile omenirii: truditoare. Dar dincolo de simboluri, poporul nostru se înfățișează la marea sărbătoare din luna florilor și a deplinei primăveri cu roade care se întrec în strălucire și grandoare: admirabile combinate, uzine și fabrici, puternice hidrocentrale — perle ale industriei noastre socialiste —, centre de cercetări, de calcul și de învățămînt, noile și înnoitele orașe..

Obiect de mîndrie patriotică pentru noi toți cei care străbatem epoca desăvirșirii construcției societății noi, multilateral dezvoltate, stîrnind peste hotare pină și admirația privitorilor sceptici ai rînduieilor socialiste — aceste realizări vorbesc lumii despre ceea ce pot să dea, pentru binele general, mințile și brațele descătuseate, despre imensa forță organizatoare și de execuție a poporului stăpin pe viitorul său, proprietarul bunurilor materiale și spirituale ale societății. Căci, niciodată în istoria sa, poporul nostru nu a fost, ca astăzi, conducător și responsabil de bunul mers al vieții în patria sa, în care participarea maselor la luarea celor mai importante decizii politice și de stat a devenit o practică de neînlocuit.

Gîndurile ce s-au obișnuit să se întoarcă, la fiecare 1 Mai, spre șirul lung al realizărilor societății românești moderne descoperă în fiecare din ele o dominantă care le-a conferit trăinicia: munca pasionată, plină de abnegație a maselor libere, făuritoare conștiente ale propriului destin. Inspiratorul înțelept al actelor creatoare, mobilizatorul oamenilor la opera de conducere și

gospodărire a societății — partidul clasei muncitoare a privit întotdeauna cu venerație hărnicia caracteristică poporului nostru, spiritul lui de dăruire pentru prosperitatea generală, care l-au făcut prezent cu uimitoare înfăptuiri în istoria deceniilor libere. Bizuindu-se, în elaborarea celor mai exigente planuri ale construcției socialiste, pe aceste carate de preț ale sufletului românesc de o mare strălucire, partidul, prin cuvîntul și exemplul secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al tuturor comunistilor, a făcut din muncă obiectul celor mai nobile și mai statornice preocupări ale cetățenilor patriei. Cultul ei însufletește și fertilizează prezența fiecărui om în sinul societății. Căci un adevărat cult al muncii se înalță astăzi de pe ogoarele, de pe șantierele și uzinele țării. Un adevărat cult al muncii se constituie între zidurile școlilor, în care activitatea intelectuală se împletește cu cea fizică, studiul la clasă cu lucrul eficient, social — util din ateliere — din cele 10 mii de ateliere care stau la dispoziția elevilor — în laboratoare, pe ogoare, pe șantierele muncii patriotice de înălțare a școlilor, de înfrumusețare a orașelor, de sporire a spațiului verde. Munca intelectuală și fizică constituie însuși modul de existență al școlarului de azi, cetățeanul cu sarcini constructive precise de mîine.

România a fost adeseori comparată — și noi am simțit că pe drept cuvînt — cu un vast șantier dominat de efervescența tonică a muncii, de optimismul ascensiunilor spre culmi și al marilor împliniri. Acesta este și sentimentul cu care oamenii de pe ogoarele, din fabricile, din școlile patriei se înfățișează la marea sărbătoare a solidarității muncitorești internaționale.

STELA PREDESCU

„Steaua“

Este greu să ne imaginăm Clujul fără revista Steaua. Chiar dacă ar fi să luăm în considerare numai faptul că multă vreme a fost singură în acea parte a țării. Dar, evident, nu în asta trebuie căutate neapărat meritele sale esențiale. Ele sînt regășibile, imediat și impresionant, în atitudinea ei literară, și în genere culturală. În Steaua au publicat Blaga, Voiculescu, Barbu, Arghezi, Bacovia — ca să ne referim doar la câteva valori — într-o perioadă în care acest lucru însemna, fără îndoială, un act de responsabilitate. Succedîndu-i lui A. E. Baconsky, poetul Aurel Rău a știut să mențină și să crească probitatea morală și artistică a revistei. În coloanele ei au semnat

nume prestigioase. Ea și-a format, însă, și un cerc stabil de colaboratori care i-a asigurat soliditate și sensul major în situația culturii transilvănene. Mircea Zăciu, D.R. Popescu, Victor Felea, Aurel Gurghianu, Leon Baconsky, Ion Vlad, de exemplu. Lor li s-au adăugat, apoi, Mircea Tomuș, Virgil Ardeleanu și tinerii Ion Pop, Mircea Muthu, Virgil Stanciu, Petre Poantă. Evident, este cu neputință să faci, în câteva rânduri, un bilanț amplu. Dar este sigur că acest bilanț se înregistrează în conștiința cititorului. De mai bine de un an, publicația apare bilunar. Ea și-a păstrat caracterul de revistă deschisă tuturor oamenilor de litere și de cultură, înalta ținută civică și artistică. Permanențele valorice s-au menținut ca atare, iar constanța orientării n-a cunoscut, de-a lungul existenței, abdicări de la misiunea nobilă ce i s-a încredințat încă de la apariție. În paginile ei găsim exprimate manifest idealurile societății noastre. Articolele programatice sînt susținute de proza și poezia ce se publică, de critica fenomenului literar. Nici alte zone artistice nu rămîn neacoperite: arta plastică, teatrul, filmul, traduceri etc. Cunos-cîndu-și datorile ce-i revin, Steaua se străduiește să răspunde încrederea noastră, a tuturor, fiind o revistă de mare ținută.

V. Bucium

„Pagini sătmărene“

În ultima vreme, în multe județe ale țării au apărut culegeri cu lucrări ale cadrelor didactice; lucrări de literatură și artă, de cercetare științifică, de metodică, amintiri și impresii din școală etc. Ele dovedesc eferves-

cența creatoare din rândul învățătorilor și profesorilor școlilor noastre, atestă un fenomen vizibil tot mai pregnant în ultima vreme: munca acestor oameni, dincolo de zidurile școlii, nu se pierde în van, ci devine cunoscută, ajunge un bun la îndemîna tuturor.

Culegerea „Pagini sătmărene“ apărută recent sub egida Inspectoratului școlar Maramureș, a Sindicatului salariaților din învățămînt și a Casei corpului didactic din Satu Mare, vine să confirme o dată în plus acest lucru. Culegerea este împărțită în următoarele compartimente: „Aspecte metodice“, „Literatură-artă“, „Texte și documente“, „Idei, oameni, fapte“, „Cronici“ și „Revista revistelor“. Rubrica „Aspecte metodice“ are ponderea cea mai mare și ni se pare, în același timp, și cea mai substanțială. Meritul alcătuirii culegerii este că ei au selectat, pentru această rubrică, materiale, aproximativ de același nivel, din diverse discipline predate la clasă: literatură, matematică, fizică, geografie etc. O bună impresie produc, de asemenea, rubricile „Idei, oameni, fapte“ și „Cronici“ — ultima scrisă, în general, cu multă acuitate.

Chiar dacă condițiile grafice și hîrtia nu sînt de cea mai bună calitate, „Pagini sătmărene“ se numără totuși printre aparițiile reușite de acest gen de la noi.

Din. R.

Reinvie o frumoasă tradiție

Inspectoratul școlar al județului Suceava a inițiat — cu titlu experimental — un cerc metodic cultural al învățătorilor în cinci centre

din județ: Adîncă, Udești, Dolhasca, Fîntînele și Fălticeni, reluînd astfel o veche tradiție a învățămîntului românesc.

Prima manifestare în cadrul experimentului a avut loc la Adîncă, fiind pe două coordonate distincte: perfecționarea măiestriei pedagogice și însușirea de noi cunoștințe în domeniul activității politice și cultural-educative cu adulții. În prima jumătate a zilei, cadrele prezente au participat la patru lecții deschise și au dezbătut referatul „Contribuția principalelor discipline de învățămînt la educarea elevilor prin muncă și pentru muncă“.

În după-amiaza aceleiași zile, cadrele didactice, împreună cu un număr mare de cetățeni — tineri și vîrstnici din localitate — au participat la manifestările cul-

tural-politice pregătite de învățătorii gazdă.

Cercuri metodice-culturale au mai avut loc și în centrele Udești, Dolhasca și Fălticeni Aici, ca și la Adîncă, s-au organizat activități didactice, dezbateri pe marginea referatelor metodice și comunicărilor științifice, activități cultural-artistice pregătite de învățătorii din localitățile respective cu elevii și adulții, precedate de expuneri privind realizările obținute de poporul român sub conducerea P.C.R. în cincinalul precedent și perspectivele de dezvoltare a țării noastre în cincinalul actual, adunări tematice pionierești etc.

Ion Bivoleanu

Despre colegi din alte vremuri

Amatorilor de literatură pentru copii și tineret, numele scriitorului și publicistului George Nestor le este de acum bine cunoscut. Romanele „Puiul ciorii“, „Călăreți în zare“, „Omul din parc“, „Castelul simpatic“ sau volumele de schițe și povestiri cum au fost „Rata cu măgele“, „Flăcări de orgă“, „Unde cîntă ciorcilia“ și altele l-au impus ca pe un prozator de talent, înzestrat cu darul de a înțelege și de a răspunde prin scrierile sale subtilităților sensibilității copiilor și tineretului, gustului și preferințelor lor literare. Calitate care explică de altfel prezența unora din prozele sale în manualele de citire de clasa a III-a și clasa a IV-a sau în recomandările de lectură extrascolară pentru elevi.

Nu de mult, în Editura „Ion Creangă“ i-a apărut romanul „Capcana viselor“, reeditare substanțial revăzută și refăcută a romanului „Cineva scutură cuibul“. „Capcana viselor“, așa cum ne apare astăzi, degajată de balastul de conventionalism care umbrea valoarea primei ediții, înfățișează cu remarcabilă veridicitate câteva momente din viața unui sat de prin împrejurimile Birladului.

Narațiunea, simplă dar plină de naturalețe și de căldură, reînnoiește în memoria contemporanilor câteva momente familiare: cazul fiului de învățător sărac care voia să urmeze cursurile liceului, meschinele dar atât de decise probleme de îmbrăcăminte,

de gazdă, de manuale pe care le pune în împlinirea acestui vis, reper-cusunile pe care le putea avea asupra condițiilor de elev cea mai mică modificare din bugetul familiei, inechitatea tratamentului la care erau supuși elevi săraci față

de cei bogați și multe altele. Pe de altă parte, „Capcana viselor“ ne prilejuieste rememora-re a atmosferei din viața satului de acum 30 de ani, raporturile învățătorilor cu țărani din sat.

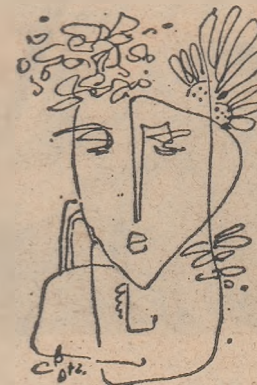
Mai ales pentru elevi și pentru dascăli, „Capcana viselor“ este o lectură atractivă care vorbește simplu, cu emoționantă sinceritate, despre colegii din alte vremuri.

Oct. B.

Concursul de biologie

Comisia centrală de concurs a Societății de științe biologice, a stabilit lucrările de laborator obligatorii pentru faza județeană care va avea loc la 14 mai 1972.

Anul I: determinări de fosile caracteristice precambrianului și paleozoicului. Anul II: de-

terminări după materialele naturalizate, sau preparate umede, menționate în cuprinsul manualului (celenterate, viermi, moluște, artropode, pești, batracieni, reptile); disecții: organizare internă la batracieni. Anul III: determinări de preparate microscopice existente în normativul „Didactica“, corespunzător conținutului manualului: disecție pe ochi mamifer. Anul IV: observarea și descrierea pe preparate existente „Didactica“ a cromozomilor în radicelele de ceapă; observarea și interpretarea adaptărilor determinate de relația dintre organism și mediu. Anul II (clasa specială): obținerea și observarea preparatelor microscopice la plante și animale (Allium cepa, Elodea canadensis, fibră musculară striată); viața într-o picătură de apă (mișcări de orientare la Paramecium); disecția la Lumbricus terrestris; determinări de moluște și insecte (tipuri reprezentative pentru ordinele învățate).

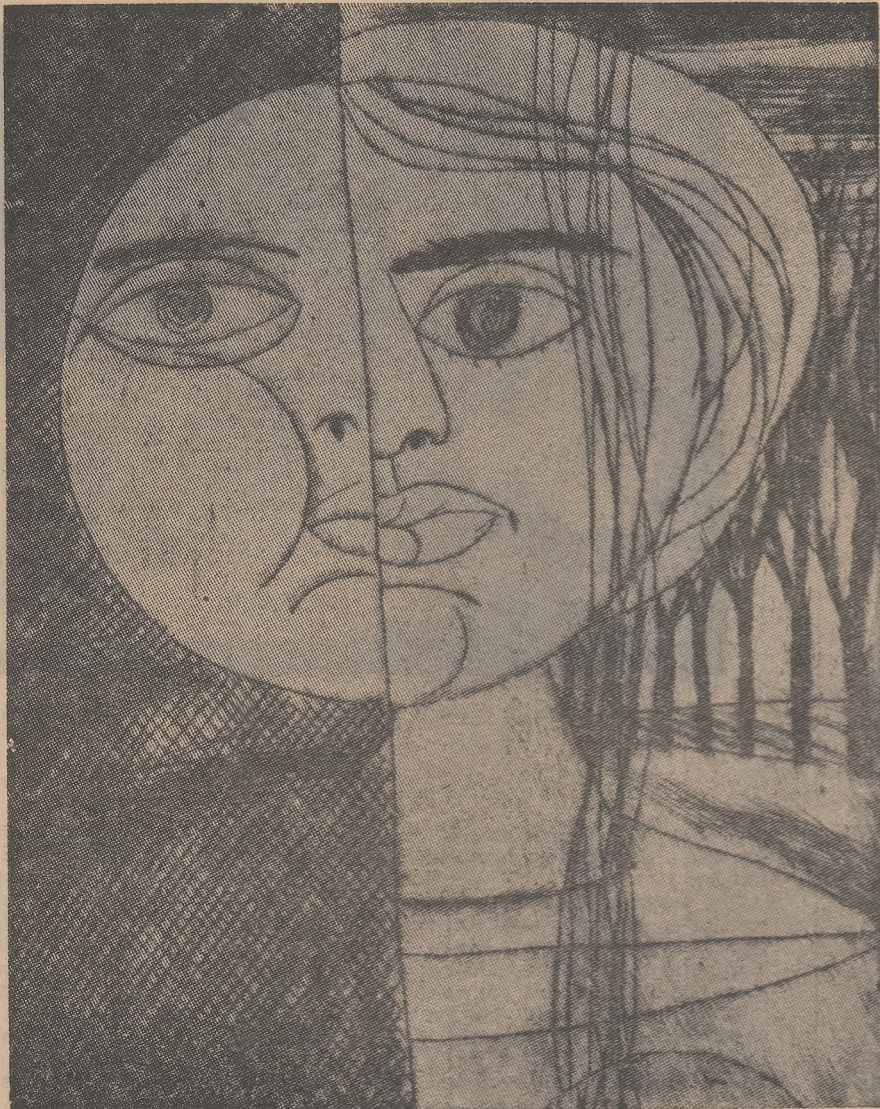
Profesorii sînt rugați să asigure în ziua concursului materiale și ustensilele necesare efectuării lucrărilor.

Opinii despre pregătirea muzicală

Învățătorii Sofia și Gheorghe Necula, din comuna Dumbrăveni, județul Vrancea, ne scriu despre pregătirea muzicală a elevilor din clasele I—IV. Așa cum afirmă dumnealor, manualele școlare sînt în general adaptate specificului vârstei și pregătirii. Problema care se iese este aceea a copiilor fără „aur muzical“. Părerile învățătorilor amintiți este că avem în față o falsă problemă. Desigur, există elevi mai puțin sau de loc înzestrați. Totuși ei nu trebuie să „rămînă pe dinafară“. Lucrurile depind în mare măsură de pasiunea învățătorului. Sofia și Gheorghe Necula recomandă să se procedeze la exerciții îndelungate. Se va insista, pe cale separată, ca elevii mai puțin înzestrați să reproducă partituri cu un grad din ce în ce mai sporit de dificultate. Chiar dacă nu se vor obține, opinează autorii, rezultate foarte spectaculoase, se va ajunge totuși la un succes meritoriu. Și anume că viitorii oameni maturi nu se vor îndepărta de muzică, un model de manifestare a sensibilității umane. Performanța remarcabilă la drept vorbind, nimic din ceea ce face omul mai bun — mai cinstit, mai drept cu sine și cu alții — nu trebuie ignorat. Dimpotrivă, se cuvine ca învățătorii să-și denăsească, acolo unde este cazul atribuțiile „reglamentare“. În fond, Sofia și Gheorghe Necula vorbesc despre calitatea omului nou: aceea de a-și depăși permanent condiția imediată, de a avea clarviziune, de a gândi în perspectivă și a acționa în prezent cu fermitate și tărie. Idee la care subscriem cu satisfacție.

O altă scrisoare, deosebit de interesantă, după părerea noastră, este semnată de Gheorghe Cojocaru, profesor la Liceul pedagogic din Botoșani. Semnalăm, într-unul din numerele trecute ale revistei, modul în care profesorii Liceului pedagogic din Galați privesc viitoarea carieră a învățătorilor, carieră ce implică și participarea la viața culturală a satelor. Fără îndoială, profesorul Cojocaru este un pasionat. El vorbește cu mare atenție despre muzică, despre rolul ei educativ. Se înțelege, prin urmare, că în viața spirituală a satului contemporan învățătorul trebuie să ocupe un loc important. Un loc pe măsura tradiției, de altfel. Or, sustine dumnealui — și cred că are dreptate, faptul este destul de cunoscut — se înfilnesc învățători, membri ai vreunei formații corale (dacă există) și mai puțin dirijori, de pildă. Sînt destule sate și comune fără formații corale chiar și în situația în care se poate vorbi de precedente serioase. Am reținut, însă, din scrisoarea profesorului Gheorghe Cojocaru o grijă deosebită pentru problema educației. Deci și a formării educatorilor. Actualmente, arată el, „orele de ansamblu coral sînt lăsate cu totul la latitudinea profesorului de muzică“. N-ar fi nimic rău în asta. Dar, afirmă semnatarul, „nu prea vîd ca din miile de învățători și educatoare, repartizați în mediul rural, să existe mulți care să se învrednicească a alcătui o formație corală. Treaba asta rămîne în seama unor învățători pensionari sau în pragul pensionării. Desigur, nu se poate absolutiza, dar fenomenul ca atare există. Și nu arareori absolvenții liceelor pedagogice se eschivează pe motive arhicunoscute: n-am talent, n-am aptitudini, nu sînt pregătit pentru așa ceva etc.“. Iar ca remediu, profesorul Gheorghe Cojocaru propune Ministerului Educației și Învățămîntului ca programa de ansamblu coral pentru anul V să stipuleze un obiectiv precis. Și anume „activitatea culturală la sate“, punîndu-se un accent deosebit pe dirijat „cor și problemele speciale ale formării corului sătesc“. Se sugerează și un proiect de programă. Evident, cu sau fără „norme fixe“, rigurile ce vizează situația învățătorului în climatul spiritual al satului trebuie să stea în atenția celui ce îl pregătește pentru profesia lui. M-am referit mai pe larg la această problemă deoarece munca educativă desfășurată pe planuri multiple este o chestiune asupra căreia nu se poate doar medita în van. E vorba de a acționa. Nu știm dacă introducerea în programa școlară a „suplimentelor profesorului Cojocaru ar suplini imediat neajunsurile. Chiar lăsate „total la latitudinea profesorului“, orele de muzică în liceele pedagogice pot fi organizate cu folos în vederea atingerii obiectivelor menționate. Educatorii educatorilor ar trebui să reflecteze la aceasta.

VIORIEL ȘTIRBU

Al. Țipoia

Ilustrație la poeziile lui M. Eminescu
„Pe lângă plopii fără soț”

Portrete de dascăli

CONSTANTIN G. GEROTA

Profesorul Gerota a predat mulți ani limba română la Liceul „Aurel Vlaicu” din București. Era de o severitate excesivă. Exigent cu elevii până în cele mai mici amănunte. Gramatica limbii române era considerată lege. Trebuia cunoscută și aplicată până în cele mai mici amănunte. Notele care treceau de 6 erau raritate. Corigențele la limba română abundau la primele clase. Mai târziu am realizat cât bine ne-a prins această exigență. Cunoșcător al limbii latine, traducător din această limbă, prof. C. Gerota era un erudit. Păstrez și astăzi **Snoavele și Basmele românilor** de Petre Ispirescu, prefațată de profesorul meu de limba română. Sub o înfățișare aparentă de duritate se ascundea de fapt figura unui mare iubitor de oameni. Patriot înăscut, a cultivat cu o răbdare, uneori supraomenească, trăsăturile fundamentale ale poporului nostru. Dorea să-i cunoaștem bogăția spirituală, calendarul activităților sale anuale, în mod deosebit ale țaranilor noștri, trudiți harnici și înțelepți ai unui pământ binecuvîntat. Ne îndemna să-i cunoaștem obiceiurile, sărbătorile, pasiunile, munca. Nu rareori lecțiile de limba română treceau de la formele rigide ale conjugărilor și declinărilor la descrierea părților componente ale plugului sau războiului de țesut, larg folosit în gospodăriile țărănești. Era dezamăgit când colegii de clasă, fii ai cartierului C.F.R. Grivița, nu

știau să răspundă unor asemenea întrebări. Ne îndemna cu fiecare prilej la lectură permanentă. Folclorul românesc nu are asemănare pe lume, e unic în măreția lui, ne repeta adesea. Gălăgia inerentă, explozia deconectantă a pauzelor sau a celor câteva minute până la intrarea unui profesor, lipsa neprevăzută de la o lecție a cui va trebuia să o suplینim prin lectura în colectiv a câtorva pagini frumoase din Creangă, Odobescu, Caragiale sau din Cronicarii moldoveni. Elevul simte cel mai bine dacă cele spuse de profesor pornesc din inimă, sint convingeri, este o dorință personală sau izvorăsc din necesitatea realizării unei programe cerută de școală. Sentimentele se cultivă prin sădirea altora noi, nu prin transplant artificial. Organismul tânăr respinge artificialul, improvizația, sau le acceptă incert. Prizele de lumină se creează prin impulsuri interioare continue, între două stații care funcționează perfect, sincron. Efectul capilarității înfringe legea gravitației, ca să transporte viața în tinăra frunză a copacului. Transfuzia spirituală se face fără unelte mecanice, fără aparatul electronic, cu comandă program. Legile biofizicii spirituale, chiar dacă uneori mai intră în cîmpul enigmelor, guvernează azi procese care tind să depășească obișnuitul prin dimensiunile lor. Tind mai mult spre lumea infinitelor mari, deși acționează în microcos-

mos. Elevul este un univers particular, o planetă necunoscută spre care trebuie permanent să ne îndreptăm sonde de probă. Dacă nu știm să interpretăm materialul oferit de operația de sondaj sau, dacă ne grăbim în aprecieri, riscăm să compromitem operația în totalitatea ei. Marii profesori minuiesc cu o îndeminare ireproșabilă această nouă tehnică a forajului uman fără de limite în profunzime. Profesorul Constantin Gerota minuia magistral această tehnică. Deși sever, elevii l-au iubit întotdeauna. De fapt școlarii nu urăsc severitatea. Ei sînt primii care neagă până la ură improvizația, raportul la suprafață, care ascunde uneori golurile, fără să le poată elimina.

Profesorul Gerota e de mult pensionar. Muncеște cu aceeași asiduitate ca în perioada cînd era profesor. Se retrage vara la Cîmpulung Muscel, unde are o casuță și unde-și găsește liniștea atât de necesară creației. Citește încă mult, scrie, traduce. Am avut prilejul să-l întilnesc de multe ori, preocupat de micile griji pe care ți le mai oferă copiii și nepoții, chiar dacă și ei au mai crescut puțin. Este la fel de activ și demn, așa cum a fost o viață întreagă. Marii profesori știu să rămînă toată viața profesori. Contactul cu școala e temporar, contactul cu viața și problemele ei e permanent. Munca lor e și azi pentru noi exemplu de urmat.

MARIN RADOI

Toate forțele pentru încheierea cu succes a anului școlar

A început cel de-al III-lea trimestru al anului școlar, trimestru care are un rol hotărîtor în finalizarea cu succes a eforturilor depuse pentru ridicarea nivelului de pregătire al elevilor, pentru însușirea temeinică a cunoștințelor și îmbogățirea orizontului lor cultural-științific. Prin obiectivele sale — dintre care recapitularea finală deține un loc deosebit — acest trimestru aduce o contribuție specifică de mare importanță la ridicarea calitativă a nivelului de pregătire al tuturor elevilor. În cadrul acestui interval de timp se realizează adîncirea și precizarea celor mai importante elemente ale conținutului programelor școlare, se desprinde esențialul și se înfăptuiește sinteza necesară pentru integrarea materialului însușit de către elevi în sistemul și perspectiva cunoștințelor prevăzute în planul de învățămînt. Complexitatea și însemnătatea sarcinilor ce stau în acest trimestru în fața cadrelor didactice și a elevilor, necesită tocmai de aceea, o mobilizare generală și o atență coordonare a eforturilor tuturor factorilor ce sprijină școala în realizarea sarcinilor sale fundamentale. Pentru fiecare cadru didactic și pentru fiecare elev, trimestrul III este și trebuie să fie prilejul unui efort susținut și organizat pentru a obține cele mai bune rezultate la învătătură, pentru a încheia cu succes anul școlar.

Organizația pionierilor este hotărîită să dea întregul său sprijin școlii, cadrelor didactice în realizarea acestor sarcini. Învătătura și pregătirea cu responsabilitate a fiecărei lecții în parte, de către fiecare elev, reprezintă cea mai importantă sarcină a pionierilor. Învătătind cu sîrguință, ei fac dovada conștiinței și demnității pionierești, își manifestă dorința și hotărîrea de a contribui, după puterile lor, la întărirea patriei, la progresul general, material și spiritual neîntrerupt.

Conducerea Organizației i-a chemat pe pionieri să fie în acest ultim trimestru al anului școlar mai harnici ca oricînd, să participe cu însuflețire, în mod disciplinat și eficient, la cea mai importantă preocupare pentru ei — învățătura. Pentru reușita acestui efort trebuie create toate condițiile necesare, astfel încît pionierii și școlarii să dispună de timp pentru a se pregăti temeinic, zi de zi, continuu și ordonat, cu temeinicie, pentru a face față cît mai bine sarcinilor ce le revin. Ținînd seama de această necesitate obiectivă, consiliile organizației, unitățile și detașamentele de pionieri își vor limita programele de activități la acțiuni strict necesare, desfășurate de regulă mai ales duminică, și-n zilele cu program școlar mai ușor, astfel încît în cursul săptămînii pionierii să fie cît mai puțin solicitați în alte direcții decît pregătirea școlară. Acțiunile ce se întreprind vor fi de scurtă durată și cu precădere desfășurate în aer liber, cu caracter de reconfortare, astfel încît să refacă capacitatea de muncă a elevilor. Totodată, în grupe, detașamente și unități vor fi inițiate măsurile pentru stimularea și largă popularizare a elevilor sîrguincioși, pentru susținerea și dezvoltarea opiniei publice pionierești în favoarea participării intense, active și responsabile la pregătirea pentru lecții, la încheierea cu succes a anului școlar. Prin toate mijloacele de care dispune, Organizația pionierilor va întări și dezvolta conștiința responsabilității, a respectului față de învățătură, a dragostei și atașamentului copiilor față de școală și față de cadrele didactice, manifestate prin muncă și rezultate cît mai bune în activitatea școlară.

O importantă preocupare va fi rezervată sprijinirii elevilor cu rezultate mai slabe la învățătură, a muncii cadrelor didactice cu acești elevi în vederea îmbunătățirii situației lor la învățătură.

Aceeași atență grijă vor manifesta consiliile Organizației pionierilor la toate nivelele pentru crearea condițiilor optime de muncă comandanților-instructori și cadrelor care muncesc cu pionierii, contribuind la crearea timpului necesar acestora pentru a se concentra cu precădere asupra importantelor îndatoriri didactice ce le revin.

Consiliul Național al Organizației Pionierilor adresează totodată tuturor comandanților-instructori chemarea de a pregăti temeinic lecțiile de recapitulare, de a asigura o înaltă calitate și eficiență instructiv-educativă acțiunilor de învățămînt ce se desfășoară în această perioadă. Avem convingerea că prestigiul organizației în fața pionierilor, în fața părinților, opiniei publice, în fața întregii noastre societăți, depinde în măsură însemnată de felul în care comandanții-instructori își vor realiza propriile lor sarcini în acest domeniu și de felul cum îi vor ajuta pe pionieri și școlarii să-și îndeplinească cu cinste îndatoririle față de școală.

Consiliile ale Organizației pionierilor, comandanții-instructori, activiști și pionieri, să considerăm cu toții încheierea cu succes a anului școlar, concentrarea tuturor eforturilor pentru ridicarea nivelului de pregătire și învățătură ca cele mai importante sarcini în lunile ce urmează.

Astfel vom dovedi cu toții, educatori și elevi, recunoștința și devotamentul față de Partidul Comunist Român și față de conducerea sa, față de condițiile create pentru studiu tinerei generații, în societatea noastră. Umăr la umăr, unite în muncă și năzuință, școala, organizațiile de pionieri și U.T.C., alături de ceilalți factori social-educativi, să întimpinăm cu însuflețire și rezultate cît mai bune școlare, Conferința Națională a Partidului Comunist Român din iulie 1972.

VIRGILIU RADULIAN

Președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului educației și învățămîntului

Conceptii și mijloace operante în învățămîntul fizicii

Noua definiție pe care secretarul general al partidului nostru a dat-o în cuvîntarea expusă la Plenara lărgită a Comitetului municipal de partid București în toamna anului 1971 rolului complex ce trebuie asigurat științelor fundamentale, printre care și fizicii, în făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, pune problema învățămîntului fizicii, la toate nivelurile, sub o nouă comandă socială.

Din această nouă și clară circumscriere a conținutului și scopului procesului instructiv-educativ la nivelul fizicii, ca disciplină de învățămînt, trebuie — și putem s-o facem — să ne reformulăm o serie întregă de concepții și mijloace operante de realizare a acestora, intrate mai mult sau mai puțin în zona rutinei didactice, atît ca sistem, cît și ca practici individuale.

Principiul subordonării instrucției propriu-zise triplului scop — cunoaștere generală, eficiență practic-aplicativă, eficiență educativă — definește o arie extrem de cuprinzătoare de factori interconectați, parametri, cauze și efecte — obiective și subiective — a căror cuprindere într-o încercare singulară de a elabora calea rezolvării totale este greu de realizat. Dificultățile sînt generate atît de dinamica complexă a procesului de dezvoltare a psihicului elevilor și studenților, cît și a procesului de formare și perfecționare a corpului didactic. Adăugăm aici relațiile de interpătrundere a diferitelor trepte de învățămînt, care implică aspecte de continuitate și colaborare, cît și reala deosebire care mai există între activitățile didactice din școli de același grad, dar plasate în micromedii diferite.

Se fac în prezent eforturi coordonate pentru perfecționarea programelor analitice, după care urmează a se trece la elaborarea și editarea noilor manuale de fizică pentru școlile generale și licee, acțiuni ce ar trebui încheiate pînă în toamna anului 1973. Există și o preocupare meritorie a Editurii didactice și pedagogice de traducere și publicare, în viitorul apropiat, a unor manuale de fizică din alte țări, care vor putea

sluji atît ca termeni de comparație propriu-zisă, cît și ca o cale de lărgire a schimbului de experiență internațională. Se cunosc și alte intenții și acțiuni menite să stimuleze și să dezvolte activitatea disciplinei de fizică. M-aș referi doar la editarea unor cărți de fizică pentru profesori, a unui caiet de studiu individual pentru elevi, la producerea unor noi aparate și instalații complexe pentru laboratoarele didactice de fizică.

Pe lîngă faptul că acestor acțiuni centralizate ar trebui să li se imprime un ritm mai alert în concretizări și finalizări, cred că ele nu reprezintă decît una din condițiile necesare rezolvării ce le căutăm. Practica didactică a dovedit-o și o va dovedi oricînd că o programă bună, un manual bun, un laborator înzestrat, în mîinile unui profesor nechemat, nu au nici o valoare instrumentală, după cum un profesor pasionat și chemat în această profesie de motivații lăuntrice oneste și permanente poate suplini imperfecțiunile oricărui instrumental didactic.

Discuțiile, uneori prelungite și sterile, asupra programelor analitice, pentru a răspunde la întrebări pe care nu intenționează a le minimaliza în importanță — de felul programă liniară sau concentrică, metodă inductivă sau deductivă, lecții analitice sau sintetice, fizica este teoretică, experimentală, aplicativă sau tehnică etc. etc. — trebuie dublate și corelate nu numai cu decizii corecte și la obiect, dar mai ales cu găsirea soluției pentru marea problemă: cum să facem ca toți profesorii de fizică să fie la înălțimea comenzilor sociale sub imperativul cărora căutăm calea de a traduce niște directive cunoscute, în fapte de muncă didactică, începînd cu școala elementară?

Reflecțiile pe care le consemnează aceste rînduri sînt motivate prin aceste, mari sau mici, ale experienței didactice personale pe mai multe direcții — ca președinte în comisiile de bacalaureat, ca examinator la concursurile de admitere în învățămîntul tehnic superior, ca profesor de fizică în acest învățămînt și, foarte recent, ca participant la sistemul de

Elevii din clasa a XII-a a Liceului „Ion Neculce” din București, în cabinetul de fizică

pregătire a viitorilor candidați la examenul de admitere în acest învățămînt.

Din observațiile culese rezultă concluzia, departe de a fi reconfortantă, că în afara unei elite, a unor virfuri puțin numeroase, marea masă a tinerilor cu care am avut prilejul a mă confrunta în domeniul fizicii nu au o pregătire sigură, solidă, operativă și eficientă, în această foarte fundamentală disciplină școlară.

Un sondaj în „bagajul” de cunoștințe de fizică, făcut recent la un număr de aproape o sută de studenți care au promovat în anul doi de facultate tehnică, înainte deci de a se începe cursul universitar de fizică, a dezvăluit un tablou care stimulează interesul pentru cunoașterea adevărului: mari lacune în sistemul cunoștințelor elementare de fizică mai ales la capitolele de oscilații și unde, optică fizică și geometrie, electromagnetism și electronică, fizica nucleului și a atomului. Nu cifrele și exemplele concrete pe care le-aș putea da ca justificare a concluziei găsesc că ar fi lucrul necesar să-l fac în continuare, pentru că mult mai imperativ se naște un lanț de mari întrebări. Dacă aceste cu-

noștințe au existat cîndva în sistemul de cunoștințe al acestor tineri, — unde, cînd și cum s-au pierdut? În ce măsură marea perisabilitate a lor se poate explica prin cauze obiective sau subiective. În ce măsură sînt culpabili elevii și în ce măsură profesorii lor? Dacă așa este situația la acești tineri, care, fiind selecționați, au intrat în facultatea tehnică, ce se întîmplă cu ceilalți, care reprezintă o majoritate? Dacă cunoștințele de fizică sînt necesare nu pentru ele în sine, ci pentru a fi transferate în diferite alte domenii ale activității practice sau teoretice, cotidiene sau ocazionale, ce cunoștințe economice și sociale generază pierderea lor? Ce este de făcut?

Nu intenționez a da nici răspunsuri și nici sfaturi. Am luat aici doar o atitudine față de un act al realității pe care nu avem dreptul nici de a-l ascunde și nici de a-l prezenta în alte culori, care să ne înlesnească. Avem datorită de a-i explica, diferenția, integra și apoi să acționăm, la marea distanță sau în imediată noastră vecinătate. As primi cu mult interes opiniile colegilor mei.

CONSTANTIN CODREANU

Valențele educative ale lucrărilor practice în laboratorul și cercul de fizică

La lecțiile de fizică îi obișnuim pe elevi să efectueze unele măsuri cu aproximație dată, prin mînuirea aparatelor de laborator, unele dintre ele fiind asemănătoare, iar altele identice cu aparatele pe care le întîlnesc în întreprinderi industriale. Elevii învață să construiască sau să monteze aparate, să formeze diferite circuite, să găsească defectele unor instalații sau circuite, să citească și să interpreteze grafice și scheme. Cunoștințele practice și deprinderile ce se formează îi ajută pe elevi să utilizeze cu ușurință în atelierul școlii sau în întreprinderi aparatele de măsură și să le minuiască în cunoștință de cauză, cu siguranță și încredere, apropiindu-i mai mult de tehnică și de producție.

Lucrările de laborator reprezintă o importantă activitate pentru dezvoltarea deprinderilor practice, prin redescoperirea legilor și fenomenelor fizice, de data aceasta sub forma unei activități independente individuale, sau a grupului de 2—3 elevi. Lucrările sînt bogate în operațiuni care dezvoltă la elevi deprinderi practice de utilitate generală.

În anii III și IV operațiunile de laborator devin mai complexe, elevii realizînd montaje pe baza unor scheme date, sau pe care, în unele cazuri, le întocmesc singuri, ori con-

struiesc schema unor montaje date într-o problemă, sau folosite într-o instalație.

O contribuție importantă la consolidarea și lărgirea domeniului de cunoștințe, la înarmarea elevilor cu deprinderi practice, la dezvoltarea pasiunii pentru muncă și a aptitudinilor creatoare o au cercurile de fizică și cele tehnice. Lucrările efectuate au o valoare educativă, ajutînd elevilor să se familiarizeze cu activitatea practică, tehnică și științifică din întreprinderi.

În anul școlar trecut, de exemplu, elevii Liceului de cultură generală nr. 4 din Tîrgu Mureș au fost împărțiți pe grupe, în funcție de cunoștințele însușite. În prima etapă a activității s-a vizitat întreprinderea (I.U.I.U. Tg. Mureș), pentru cunoașterea proceselor de producție care prezentau interes, culegerea și notarea datelor, sub îndrumarea profesorului și cu sprijinul unor ingineri, maiștri sau muncitori din secțiile vizitate.

În etapa a doua au fost prelucrate informațiile culese și s-a întocmit cîte un referat de către fiecare grupă. După prezentarea și discutarea referatelor, în ședința plenară a cercului s-a redactat un material de sinteză pentru publicarea lui în revista școlii.

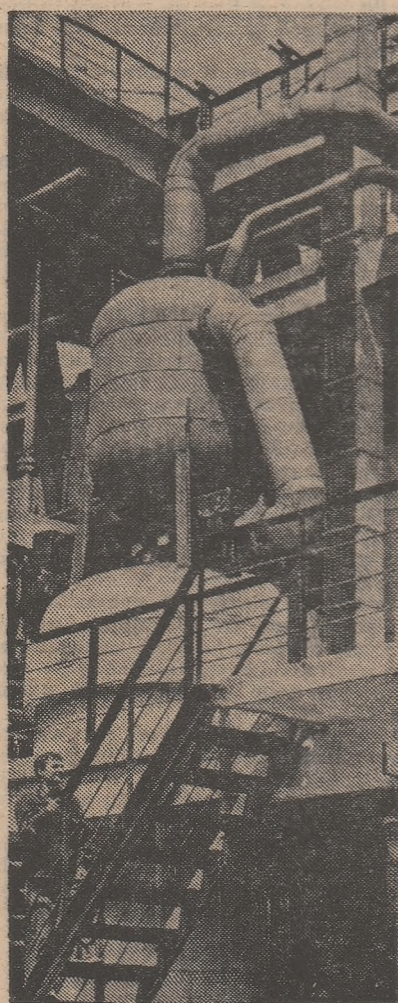
Elevii, vizitînd întreprinderea de

cîteva ori pentru studierea temei stabilite, s-au convins temeinic de utilitatea în viață și de aplicarea în munca productivă a cunoștințelor însușite la fizică. În același timp, a sporit interesul pentru cunoașterea și practicarea unei activități productive. O confirmare a acestui interes este faptul că activitatea cercului de fizică în acest an școlar cuprinde lucrări cu caracter practic apropiate și oarecum chiar sugerate de procesul de producție al întreprinderii.

La cererea noastră am primit un transformator, un contactor și o lamă bimetalică folosite în întreprindere și care prezintă unele defecțiuni ce apar în urma funcționării, urmînd să se stabilească motivul defecțiunii, remediile sau îmbunătățirile ce se pot aduce acestor piese, efectuîndu-se verificări, recalculări, modificări. O dată cu piesele defecte s-a primit și materialul de documentare pe care elevii l-au studiat în primul trimestru al anului școlar. În al doilea trimestru s-a făcut depistarea defecțiunilor și executarea unor piese corecte după calculele făcute de membrii cercului. În tot acest timp este folosit și spiritul material al întreprinderii.

Valorificarea cunoștințelor aplicative de fizică în orele de instruire tehnică-productivă a elevilor oferă și pentru viitor prilejuri pentru legarea învățămîntului de producție, cercetare și de viață, pentru intensificarea procesului de apropiere între munca manuală și cea intelectuală, deci pentru a se aduce astfel un aport modest, dar de loc neglijabil în înfăptuirea îndatoririlor ce ne revin la formarea unui om al muncii de tip nou.

EUGENIA CIACOI
ALEXANDRU LENARD

În cetatea chimiei

„Studii de stilistică și limbă literară“

Cartea profesorului universitar Gh. Bulgăr, apărută în **Edi-tura didactică și pedagogică**, reunește atât studii și articole apărute în reviste de specialitate în ultimii 15 ani, cât și studii inedite. Divizată în trei capitole: „Scriitorii români și dezvoltarea limbii literare“, „Probleme de stilistică“ și „Aspecte ale evoluției limbii literare“, lucrarea axată — așa după cum o explicitează titlul — pe probleme de stilistică și limbă literară — capitolul al treilea subsumându-se, în mod evident, primului.

O pondere importantă în formarea și perfecționarea limbii literare revine după Gh. Bulgăr scriitorilor. Datorită lor limba română s-a fixat în tipare normale ca structură gramaticală, s-a îmbogățit cu termenii moderni legați de progresul social — politic — cultural și, în fine, tot datorită în primul rând scriitorilor, expresivitatea limbii a crescut continuu. Această sinteză a contribuției scriitorilor nu trebuie înțeleasă însă, după Gh. Bulgăr, mecanic și unilateral, ci în sensul dialectic precizat de Guiraud în „Le langage“, Paris, 1968, adică un proces „ce merge de la persoană la colectivitate și de la colectivitate la persoană“, pentru a influența atât resursele de comunicare, cât și valențele expresive ale limbii.

Se poate conchide că aproape toate studiile și articolele de limbă literară din acest volum urmăresc, în linii mari, să demonstreze contribuția scriitorilor — în condițiile epocii — la dezvoltarea limbii literare sub aspectul unității, îmbogățirii și expresivității.

Metoda profesorului Bulgăr

este aceea a prezentării concepției despre limbă și artă literară a scriitorului studiat, a confruntării cu stadiul de limbă al epocii și cu direcțiile ulterioare care s-au impus în limbă și cultură. O astfel de cercetare nu poate duce la dicotomia hiperspecializării, ci, dimpotrivă, la determinarea unor corelații complexe, stabilite pe baza unor date de istorie literară, filologie, lingvistică, stilistică. De aceea cartea profesorului Bulgăr nu poate fi considerată drept o contribuție de ordin pur lingvistic — și aceasta nu în dauna fenomenelor investigate. Metoda este aceeași ca în „Momentul Eminescu în evoluția limbii române literare“, editura Minerva, 1970.

Capitolul consacrat stilisticii este, de fapt, un curs concentrat, refăcut al unei lucrări anterioare. După Gh. Bulgăr, împărțirea stilisticii în **lingvistică și estetică** nu mai este astăzi de actualitate, pentru că „fenomenele expresivității rămân fapte concrete ale limbii, fie că sînt generate de limba vorbită, fie că aparțin creației literare“. Evident, autorul se situează aici pe linia Vinogradov, Vianu etc. El crede într-o **stilistică funcțională** care ar face legătura între retorica clasică și achizițiile contemporane ale lingvisticii.

Din ultimul capitol (în care apar studii pertinente ca acelea despre prefixele **-ră, -re**) reținem, în special, discuțiile despre problemele actuale ale limbii literare. Demonstrativ pentru concepția autorului ni se pare articolul despre „Izolări sintactice în proza contemporană“. În proza contemporană Gheorghe Bulgăr surprinde interesul pentru cons-

trucția nominală, apariția subordonatelor ca independente, dramatismul, caracterul familiar, apropierea tot mai accentuată de limba vorbită. Toate acestea sînt generate în primul rând de autenticitate și afectivitate. De unde concluzia autorului: „**analiza gramaticală trebuie întotdeauna îmbinată cu cea stilistică pentru a înțelege și a explica logice anumite particularități gramaticale**“. Deci, manualele școlare nu vor putea explica fenomenele contemporane din limba scriitorilor fără a ține seama de context, de intenționalitatea stilistică deoarece izolarea subordonatelor „ne arată că noțiunea de frază, aceea de regentă și subordonată sînt relative“.

Există în această lucrare afirmații cu care nu putem fi de acord, bunăoară aceea de la pagina 9: „că înnoirea lexicală a început cu opera cronicarilor“, cînd este cunoscut aportul unor lucrări tipărite ca Noul Testament, 1648, **Viața și petrecerea svinților** a lui Dosoftei, 1682—1686, Biblia, 1688 etc., la îmbogățirea limbii literare. S-ar putea aduce obiecții și în privința reluării aceluiași citat în mai multe articole, dar acestea sînt observații de detaliu.

În esență, ne găsim în fața unui cercetător și pedagog care tratează în mod pertinent probleme ale specialității sale și ale unor specialități înrudite, adună, sintetizează, comentează pe înțelesul unui public larg aspectele esențiale ale fixării, îmbogățirii și expresivității limbii noastre din perioada modernă și contemporană.

GABRIEL ȚEPELEA

Prin Italia

Oarecum întâmplător, am citit cartea lui Aristide Buhoiu despre Italia. În vizibilă tensiune, volumul se caută, se zbate pentru realizarea acelei armonii interne care se degajă nediriguită de nimeni dintr-o realizată operă artistică, căci urmărind să fie un bun îndrumător de călătorie, el nu se oprește aici și ambițiile sale îl conduc spre reportajul jurnalistic, iar adesea la precizia necăută și sinceră a unor file de jurnal. Este greu să strecori printr-un filtru atât de inegal cum este mîntea unui singur om un fluviu de cunoștințe despre o țară, despre un pămînt locuit de oameni, respectînd esențialul de diversitate, și oprind cu creionul fără ezitare, dintr-o mie pe unul singur și numai pe acela, găsind că este mai reprezentativ, mai consistent, mai comunicativ; dar strălucirea poate veni din multe părți și adevărul este adesea contradictoriu. Și atunci te întrebă cu teamă: am ales bine?

De fapt, autorul acestei „Italii în câteva cuvinte“ a avut o sarcină mai ușoară. Structura psihică, montajul intern al călătorului îi propuneau o atenție selectivă, îndrumată spre ceea ce era deja cunoscut, spre un tablou pictat de Rafael sau spre statuia lui Moise, durerea mîinilor lui Michelangelo. Cu buzunarele pline de planșe, hărți, indicatoare, trebuie

să te bucuri, te simți dator să admiri, căci sentimentul se născuse de acasă, ești numai un turist în peninsula italică. Păstrînd un statut de vizitator, căutînd neobișnuitul, urmărind atingerea cu atîtea capodopere intrate de mult timp în circulația valorilor universale, încîntarea sinceră dispare, iar în locul ei stăruie o falsă admirație, și te-ai spundî: ce armonios, ce frumusețe; ironia ar fi mușcătoare dacă și s-ar pune în față un Picasso.

„Italia în câteva cuvinte“ nu este o carte economică sau de geografie, ci se dorește și se realizează în maniera unui îndrumător de călătorie pentru acela care dorește să vadă cultura peninsulară și, consecventă acestui ideal, ea are o culoare puternic informațională, fără a o face austeră, și în același timp fără a o lipsi de observații și aprecieri, anecdote și amănunte de șoc. Dacă am trece volumul prin capcana canoanelor criticii literare, am rămîne poate dezamăgiți; fără a ignora elementele real-artistice, cartea trebuie judecată însă în timpul unei călătorii adevărate, poate asemănătoare cu cea făcută de Aristide Buhoiu, poate modificată, dar trecînd inevitabil prin acele capitole de carte dedicate Romei, sau Veneției sau celor două orașe acoperite de lavă

care sînt Pompel și Herculaneum. După o scurtă lecție de introducere despre Italia surprinsă ca poziție geografică, stare economică și încheind cu relațiile diplomatice, pătrundem definitiv în țara minunată a pinzelor celebre, a clădirilor impunătoare, fiecare ținînd în urmă o lungă și fascinantă poveste. Roma cea bogată în opere de artă are înțietatea în discursul ținut de autor. Odihnindu-ne privirea pe un grup de ilustrate, încercăm să umplem, în jurul Capitolului sau al Colosseumului, al Forumului roman, cu imaginația, acele spații atât de largi care se unesc sub numele Romei. Cîteva ceasuri mai tîrziu respirăm în orașul lui Dante Alighieri, în Florența; după încă un timp lunecăm pe apele Canalelor venețiene, visînd cu ochii deschiși la epoca de mărire a orașului. Milano, Genova, iar apoi în sud, în Sicilia cu orașele ei, cu oamenii arși de soare și albăstriți de apele mării. La sfîrșitul cărții, Aristide Buhoiu a adăugat o utilă agendă cuprinzînd informații de strictă necesitate, dar surpriza cu adevărat plăcută este acea hartă a Italiei atașată volumului, o hartă mare și amănunțită, cu date prețioase pentru orice călător ce ar străbate pămîntul străvechi al peninsulei.

CRISTIAN POPESCU

Despre viteză

Cuitorul de azi este confruntat zilnic cu o cantitate din ce în ce mai mare de informații. Foarte multe articole de revistă, dar, mai ales, referatele și recenziile din publicațiile de referință, care proliferază la nesfîrșit sursele de informare pentru cercetătorii din cele mai diferite domenii (pentru domeniul chimiei, de pildă, apar la fiecare 4—5 ani peste un milion de articole), trebuie, dacă nu citite rînd cu rînd, cel puțin parcurse, răsfoite, citite „pe sârte“.

În fața acestei situații, una din întrebările pe care ni le punem tot mai des este: putem citi mai repede, cu mai mult randament?

La prima vedere s-ar crede că în procesul lecturii ochii urmăresc textul cu o mișcare uniformă, rectilinie, recepționînd rînd pe rînd fiecare literă. În realitate, mișcările ochilor se fac prin salturi și fixări succesive, puterea de cuprindere la fiecare fixare fiind, în medie, de 12—15 litere deodată.

Viteza lecturii depinde, deci, în mare măsură, de viteza de mișcare a ochilor. Mai ales în primii ani de școlarizare această viteză crește vertiginos. Unul din procedeele de măsurare este cel al calculării numărului și duratei fixării la un rînd, la copiii de 6—7 ani comparativ cu cei de 9—10 ani. În timp ce copilul din clasa întâi are nevoie de 18,6 fixări la un rînd, cu o durată medie a fixărilor de 660 miimi de secundă, școlarul din clasa a patra percepe un rînd în 7,3 fixări, cu o durată medie de 268 miimi de secundă. Un alt procedeu de măsurare este și cel al numărului de pagini citite într-un minut sau într-o oră. O statistică arată că pînă la 11 ani elevul citește, în medie, 25 pagini pe oră, dar că între 11 și 18 ani viteza de lectură ajunge pînă la 41 pagini indice care se menține și la cititorul adult.

Mai toți autorii manualelor de citire rapidă, cînd demonstrează utilitatea și, mai ales, posibilitatea învățării procedeelelor pe care le recomandă, demonstrează aceasta prin repezițiunea cu care putem descifra titlurile filmelor, deși durata de expunere este mult mai mică decît la un text obișnuit.

Deprinderile celor mai bune metode de citire rapidă începe de obicei cu următoarea experiență: citim cit putem de repede o pagină, apoi încercăm să reproducem cu fidelitate ideile cuprinse în ea. Dacă nu am înțeles totul, recitim aceeași pagină, însă într-un ritm mai puțin rapid, pînă ajungem să ne stabilim norma de lectură, pe care vom căuta s-o îmbunătățim prin exerciții zilnice în 3—4 rate de cite 5 minute. Autorii respectivi ne asigură că într-un timp relativ scurt vom putea citi mult mai repede și mai bine textele pe care ni le propunem.

Cu un corectiv, pe care ne-am îngăduit să-l aducem, și anume, că în lectură, cum scria recent cineva, trebuie să existe, ca și la automobile, mai multe viteze: neapărat cu viteza întâi vom parcurge pagina substanțială mustînd de idei, iar cu viteza a patra, pagina banală, de serviciu.

COSTACHE OLĂREANU

FORMAREA PROFESORILOR

— masă rotundă la care participă
tinerii profesori din județul Ialomița —

În articolul „Pregătirea viitorilor profesori și integrarea lor socio-profesională” publicat într-unul din numerele trecute ale revistei noastre erau expuse concluziile unei anchete, care a cuprins 135 de profesori din județul Timiș, privind măsura în care învățământul superior asigură pregătirea viitorilor profesori pentru activitatea pe care o desfășoară în învățământ. Continuând dezbaterea pe această temă, am invitat la o convorbire în jurul mesei rotunde mai mulți tineri profesori — absolvenți de 1—3 ani — din județul Ialomița, solicitându-i să-și exprime opiniile în problema raporturilor dintre pregătirea primită în învățământul superior și cerințele practicii profesionale din școală. La convorbirea noastră au participat: **Elena Răciulescu și Elena Mărieș** de la Liceul de cultură generală din Slobozia, **Ecaterina Horhocea** de la Liceul pedagogic din Slobozia, **Gheorghe Antonescu**, directorul Casei corpului didactic din aceeași localitate, **Cornelia Constantin** de la Școala generală de 10 ani din Roseți, **Ion Aron** de la Școala generală de 10 ani, Săpunari, **Lehliu, Elena Georgescu** de la Liceul de cultură generală din Fetești și **Sofia Ioniță** de la Școala generală de 8 ani din Drajna.

★

Red.: Problema la care vă rugăm să ne răspundeți, în primul rând, este măsura în care venind în școală și începând activitatea de profesor ați întâlnit situații pentru care învățământul superior nu v-a pregătit.

E. Răciulescu: Am absolvit Facultatea de istorie, secția de istorie contemporană a României. La început am fost repartizată la o școală generală, unde am predat și alte discipline decât cele pentru care m-a pregătit facultatea. Mai târziu, am fost transferată la liceul la care lucrez astăzi, unde predau patru ore de istorie la clasa a IX-a. În rest, economie politică și socialism științific. Este necesar să lucrez foarte mult ca să fac față exigențelor la care mă obligă predarea acestor discipline. În ceea ce privește activitatea metodică concretă, pregătirea primită în facultate s-a „realizat” prin cinci ore de practică la Liceul „Gh. Lazăr” din București, în condiții care nu seamănă nici pe departe cu cele din școală unde sunt profesoară, iar pentru activitatea de diriginte, nu-mi amintesc ca facultatea să-mi fi dat vreodată pregătire.

E. Horhocea: Am absolvit Institutul de cultură și educație fizică. Sînt, deci, profesoară de educație fizică. În această calitate, la Liceul pedagogic îi învăț pe viitorii învățători să predea educația fizică în școala generală. În instituțiu nu s-a pus însă niciodată problema că unii dintre noi vor avea o activitate cu acest profil. Nu ne-a învățat nimeni metodică predării gimnasticii la clasele I—IV, la „grupa mare”, „grupa mijlocie”, „grupa mică”, dar noi trebuie să-i învățăm pe viitorii învățători și educatoare s-o facă.

E. Mărieș: Cele mai mari dificultăți le întâmpin la orele de dirigiență. Ceea ce ni s-a spus la facultate, în cursul de pedagogie, este prea puțin și prea sumar pentru complexitatea problemelor pe care le ridică organizarea unor astfel de ore.

Red.: Ce loc a ocupat în pregătirea dv. pedagogică orientarea către modernizarea învățământului?

E. Răciulescu: Probleme de modernizare a învățământului care se pun acum cu atîtă acuitate în școală, în universitate, cel puțin pe vremea cînd eram eu studentă, nu se puneau decît sumar. La practica pedagogică, s-au folosit metode tradiționale. De aceea, cînd am încercat să folosesc mijloacele audio-vizuale, n-am reușit decît după două-trei lecții.

C. Constantin: Am absolvit Institutul pedagogic de 3 ani din București și trebuie să mărturisesc că la formarea mea profesională facultatea a avut o contribuție mare, dar nu suficientă. Ea mi-a asigurat formarea, nu ca viitor educator, ci ca om care trebuie să instruiască pe alții, ca om care trebuie să comunice cunoștințe. Ceea ce mi-a asigurat pe deplin este orizontul matematic. Mai puțin, însă, mi-a oferit și instrumentele necesare celui care este obligat să lucreze cu materialul uman. Nu pot nega că am primit unele cunoștințe de pedagogie și metodică. Acestea sînt însă in-

suficiente. Aș propune ca practica pedagogică să se facă încă din anul I și pentru ea să nu se aleagă numai clasele bune. Este o discrepanță mare între condițiile în care am făcut noi practică și cele ale școlii în care lucrez.

I. Aron: Pe vremea cînd am terminat eu Institutul pedagogic, disciplinele metodice erau la alegere. Asta se împlina pînă în anul 1969. Se alegea între istoria pedagogiei și metodică predării. Cînd am venit în școală, una dintre problemele practice pe care a trebuit s-o rezolv a fost munca pe lotul școlar. Facultatea nu mi-a dat nici măcar noțiuni elementare în ceea ce privește organizarea unui lot școlar. Altă problemă a fost aceea a întocmirii fișei psiho-pedagogice.

Gh. Antonescu: În facultate, fișa psiho-pedagogică se întocmește pe baza unor pseudoobservații care nu durează mai mult de cinci ore. Sînt unele aspecte pe care cursurile de pedagogie nici măcar nu le amintesc. Pînă a veni în școală, habar n-aveam că există o activitate metodică.

Red.: Cum apreciați pregătirea în vederea legării învățământului de practică?

E. Georgescu: Ca studentă, am făcut multe lucrări practice, am lucrat în laborator. Dar lucrările pe care le făceam la facultate — în condiții deosebite de cele pe care le oferă școala — priveau disciplina respectivă, aveau un interes științific, nu pedagogic. La școală nu am aparate cu care să fac experiențele pe care le făceam în facultate și, de fapt, o bună parte din aceste experiențe nici măcar nu i-ar interesa pe elevi.

Gh. Antonescu: Cînd universitarii vin la noi să se întîlnească cu profesorii și aceștia se plîng că nu au aparate, ei le spun că se pot improviza experiențe cu aparatură minimă. De ce nu îi învățăm pe studenți să recurgă la aceste improvizații?

S. Ioniță: Foarte mulți dintre colegii mei care au absolvit facultatea de biologie a Institutului pedagogic de 3 ani din București predau, ca și mine, agricultura. Dar, la practica pedagogică, n-am făcut nici o oră de agricultură. De multe ori, ca să-mi pregătesc lecțiile, mă gîndesc cum făceam lucrări practice, cu noi, profesorii mei, cînd eu însumi eram elev. Ore de laborator, la practica pedagogică, de asemenea n-am făcut. Ni s-a predat un curs de psihologie, la care s-a considerat însă că nu este necesar să dăm examen. Mulți dintre noi nici măcar nu frecventau acest curs. De aceea, acum împlinim multe dificultăți.

Gh. Antonescu: Se făcea istoria pedagogiei, dar nu se făcea pedagogie.

C. Constantin: De obicei, în facultate, activitatea se rezumă la următoarea linie: profesorii predau studenților niște cunoștințe, studenții trebuie să dovedească la examene că și-au însușit aceste cunoștințe. Cred însă că, mai mult decît atît, facultățile care pregătesc profesori ar trebui să-i învețe pe studenți și cum să-i învețe la rîndul lor, pe elevi. Cînd eram studentă am urmat un curs foarte interesant, foarte modern de complemente de matematică. Ca profesoară, nu știu însă ce să fac cu cunoștințele primite la acest curs, cum să le predau astfel încît să-i facă pe elevi să mă înțeleagă. O altă problemă este organizarea cercurilor de elevi care sînt, într-un fel, niște centre de cercetare, dar în care lucrăm „după ureche”, fiindcă de asemenea, nu ni s-a vorbit despre acest gen de activitate.

La sfîrșitul acestor rînduri, putem conchide că, actualul sistem de pregătire a cadrelor didactice se cere mai mult racordat la necesitățile actuale și, mai cu seamă, de perspectivă ale învățământului. Viitorii profesori nu sînt introduși, în suficientă măsură, în problemele de pedagogie, de psihologie și metodologie modernă ale învățământului, nu sînt familiarizați cu problemele practice ale învățământului, cu cele de muncă educativă, de relații cu familiile elevilor, de colaborare cu organizațiile de tineret, de activitate social-culturală. Toate acestea sînt aspecte pe care învățământul superior este chemat să le ia în considerare în activitatea de formare a viitorilor profesori.

OCTAVIAN BUZESCU

A ști să înveți

Diminuarea randamentului la învățătură al elevilor în raport cu efortul investit pentru a-l realiza are cauze multiple. Una dintre acestea o constituie faptul că elevii nu-și utilizează, în general, întreaga lor capacitate intelectuală, fie neexplorată în totalitate, fie afectată de anumiți factori perturbatori. Concluzie pe care o exprimă **Robert Bousquet** în lucrarea „Savoir étudier” (Paris, 1969).

A-1 învăța pe elevi să învețe reprezintă unul din obiectivele primordiale ale procesului de învățământ, o sarcină prioritară a școlii. A ști să înveți presupune: cunoașterea legilor activității intelectuale, determinarea factorilor care favorizează sau împiedică rezultatele școlare, utilizarea unor tehnici de lucru adecvate, organizarea activității în raport cu obiectivele ei. A ști să înveți implică, de asemenea, capacitatea de a te restructura continuu; noile achiziții intelectuale influențează raționamentele cu care operezi, devenite mai complexe, ele afirmă atitudini comportamentale, în mod progresiv independente. În această idee mi se pare corect a exprima că pe măsură ce actul educativ se împlinește scade tutela educatorului asupra subiectului său.

A învăța, într-o reprezentare etapizată, constă în: a) colectarea faptelor și datelor; b) înțelegerea faptelor, selectarea lor, stabilirea de corelații; c) precizarea acțiunilor de efectuat; d) e-

laborarea strategiei de lucru și desfășurarea activității; e) controlul muncii efectuate.

Operațiile intelectuale ale învățării sînt, după **Joffre Dumazedier**, următoarele: **reprezentarea** fenomenului (descriere, definiție, comparare, clasificare), în vederea înțelegerii lui (situarea în spațiu și timp, degajarea eventualelor contradicții sau aspecte problematice), coroborată cu **studierea fenomenului** (degajarea cauzelor și consecințelor, a legilor și teoriilor, principiilor și scopurilor în vederea elaborării strategiilor operaționale — metode, mijloace, tehnici). Prefer succesiunii indicate de **Dumazedier** o alta: **reprezentare, studiere, înțelegere**, din motive care aparțin logicii învățării.

Acțiunile învățării se înscriu în perimetrul **lecturii** (a ști să studiezi o carte), **al exprimării orale** (a ști să convingi, despre calitatea și cantitatea cunoștințelor asimilate), **al lucrărilor scrise** (a ști să formulezi raționamente, să sistematizezi idei), **al audierii unei lecții** (a ști să-ți mobilizezi capacitatea de recepție).

Fiecare acțiune beneficiază de metode specifice, buna lor utilizare condiționează randamentul.

A ști să înveți e însă nu numai o problemă de exercițiu, ci și una de organizare a muncii. Felul muncii (individuală sau în colectiv), condițiile de muncă, modul de utilizare a facultăților intelectuale constituie parametri ai organizării muncii.

Randamentul muncii de învățare depinde în cele din urmă de modul în care s-au fixat obiectivele muncii, de utilizarea și repartizarea timpului, de instrumentele de lucru, de condițiile generale de viață ale individului.

Știm să învățăm? Nu în suficientă măsură. Metodele de învățare pe care le recomandă **Robert Bousquet** sînt izvorite din practică, la îndemîna fiecăruia dintre noi: **Lectura** se sprijină pe: citirea grupurilor de cuvinte, varierea vitezei lecturii în raport cu gradul de dificultate al textului, citirea paragrafului de debut al textului, pentru a sesiza ideea, acordarea atenției graficelor, diagramelor, ilustrațiilor. E vorba de o citire rapidă, singura în măsură să asigure sporuri de randament în învățare.

Exprimarea orală își asigură succesul prin capacitate verbală, putere de sinteză logică și capacitate de a convinge prin fraza rostită (modulația vocii, sublinieri prin intonație etc.), claritate, precizie. Antrenarea elevilor la exprimarea orală are o mare valoare formativă, o utilitate socială. Exprimarea orală se bazează pe: cunoștințe, claritate, maturitate și echilibru afectiv.

Pentru probele de control scrise se cere: înțelegerea exactă a sarcinii de muncă (întrebări, subiect), elaborarea unui plan judicios, utilizarea unui stil adecvat domeniului (literar, științific), evidențierea concluziilor.

A ști să audiezi o lecție înseamnă: a vrea să asculți (interesul vizează conținutul expunerii sau persoana celui care expune), a putea să asculți (asigurarea unei bune audii în primul rînd), a ști să asculți (sesizarea planului urmărit de orator, selectarea-clasificarea ideilor concomitent cu expunerea, instrumente de lucru: hîrtie, creion etc.).

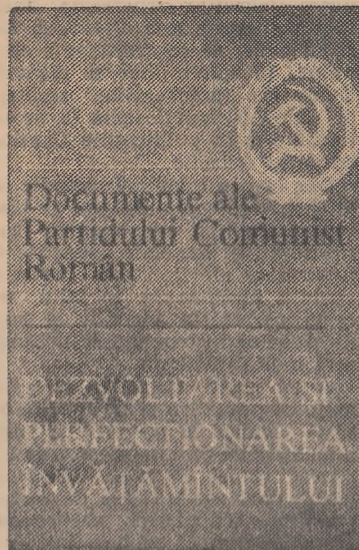
A ști să înveți continuă să rămînă o problemă deschisă și după lectura cărții.

ROMEO DĂSCĂLESCU

CARTEA POLITICĂ

„Documente ale Partidului Comunist Român”

Recent, au apărut în colecția „Documente ale Partidului Comunist Român” trei noi culegeri. Este vorba de „Dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului”, culegere care a fost pregătită pentru tipar de un colectiv de experți din direcțiile generale de învățămînt și de la sectorul documentar bibliotecii din Ministe-

rii Educației și Învățămîntului, Institutul de științe pedagogice, Biblioteca centrală universitară — București, Biblioteca centrală pedagogică. Din cuprinsul acestei culegeri menționăm capitolele: Realizări, sarcini, perspective în dezvoltarea învățămîntului în țara noastră; Creșterea continuă a eficienței învățămîntului,

a rolului școlii ca factor principal de instruire și educare a tinerii generații; Școala — factor hotărîtor în educarea tineretului.

Cea de a doua apariție se intitulă „Literatura și arta în societatea noastră socialistă” și este elaborată de un colectiv de cercetători de la Institutul de istorie și teorie literară „George Călinescu”. Subliniem din cuprins: „Conducerea și îndrumarea de către partid a literaturii și artei — o necesitate imperioasă”, „Victoria revoluției socialiste a deschis o epocă nouă în dezvoltarea culturii și artei românești”, „Conținutul culturii și artei socialiste”, „Arta și literatura — factori principali în educația marelui”.

„Apărarea patriei — parte integrantă a revoluției și construcției socialiste” se intitulă cea de a treia culegere care a fost pregătită pentru tipar de un colectiv de cercetători de la Centrul de studii și cercetări de istorie și teorie militară.

Astfel, pînă în prezent se găsesc în librării zece culegeri apărute din această colecție, urmînd ca în zilele următoare noi teme să fie puse la îndemîna propagandiștilor, cadrelor didactice, lectorilor din cadrul învățămîntului ideologic, activiștilor de partid și de stat, cursanților încadrați în diferite forme de învățămînt politic etc.

H. LEREA

COLECȚII ÎN EDITURA POLITICĂ

In Editura politică au apărut de curînd, sau sînt în curs de apariție o serie de colecții deosebit de interesante și utile pentru profesorii care predau științele sociale.

• Colecția: „Societatea socialistă multilateral dezvoltată”

Alcătuită dintr-un număr de broșuri avînd ca titlu general pe cel amintit mai sus, prezintă, într-o formă sintetică, o serie de elemente noi, proprii etapelor istorice pe care o parcurge țara noastră, direcțiile în care trebuie acționat pentru construirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Broșurile își propun să abordeze succesiv problemele dezvoltării și modernizării continue a bazei tehnico-materiale a țării; perfecționarea relațiilor social-economice; problematica umană (incluzînd latura

instrucțională și cea etică); problematica formării și dezvoltării științei socialiste a oamenilor muncii. Cîteva broșuri vor fi consacrate explicării modalităților de exercitare a rolului conducător al partidului în toate domeniile de activitate.

Prima broșură poartă titlul „Coordonate principale ale dezvoltării economice”.

• Colecția „Evocări”

Colecția, alcătuită din 11 volume, în colaborare cu Institutul de studii istorice și social-politice prezintă cititorului o seamă de eroi ai patriei, de militanți revoluționari. Primele volume apărute pînă acum sînt consacrate militanților socialiști de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Colecția va continua cu noi apariții consacrate altor militanți de

frunte al Partidului Comunist Român din perioada interbelică, a rezistenței antifasciste, precum și a revoluției socialiste.

• Colecția „Idei contemporane”

De o înaltă tinută științifică, această colecție își propune să dezbate o serie de probleme ideologice pe plan mondial, să cerceteze curentele filozofice și sociale în confruntare critică cu noile probleme ale epocii și cu curente de idei semnificative. Iată cîteva dintre lucrările apărute care s-au bucurat de un larg interes: „Știință și sinteză”, „Sociologia științei”, culegerea „Citindu-l pe Marx”, „Civilizația la răscruce”, „Pentru om” și altele.

În curînd urmează să apară în Colecția „Idei contemporane” culegerea de texte intitulată „Sociologia literaturii”,

lucrarea „Cibernetica și economia” și volumele „Sint matematician” și „Bazele logice ale științei”.

Semnalăm de asemenea, cîteva colecții care vin în sprijinul învățămîntului de partid. Este vorba de broșurile reunite sub titlul „Prelegeri de marxism-leninism”, din care amintim broșurile: „Situația clasei muncitoare și luptele de clasă în capitalismul contemporan”

„Știința conducerii politice a societății socialiste”, „Socialismul și suveranitatea de stat”.

Pentru cititorii tineri, Editura politică va tipări colecția „La vîrstă întrebărilor”.

Tot în curs de apariție sînt o serie de lucrări din colecția: „Pe scurt despre...”.

M. ROBEA

VII

Științe sociale

TRIBUNA ȘCOLII nr. 46 din 29 aprilie 1972

Conducerea societății românești de către Partidul Comunist Român

Născut în focul unor mari bătălii de clasă, Partidul Comunist Român, continuând cele mai înalte tradiții de luptă ale poporului pentru eliberarea socială și națională, și-a cucerit poziția de forță politică conducătoare în patria noastră.

În condițiile deosebite impuse de situația de ilegalitate, partidul a luptat neîncetat împotriva exploatării capitaliste interne și internaționale, pentru o viață mai bună, pentru libertăți democratice și pentru realizarea năzuințelor progresiste ale poporului. De la început comuniștii și-au revendicat și au militat pentru îndeplinirea aspirațiilor fundamentale de dreptate, egalitate și reală independență ale națiunii române.

Organizarea și conducerea cu succes a insurecției armate de la 23 August 1944 a marcat un moment de mare însemnătate pentru afirmarea partidului comunist ca factor esențial în lupta revoluționară din România. Evenimentele din august 1944, precum și cele ulterioare au demonstrat, fără putință de tăgadă, că dezvoltarea viitoare a României este indisolubil legată de afirmarea rolului conducător al clasei muncitoare și al partidului ei marxist-leninist.

Începând cu august 1944 pe scena vieții politice românești un singur partid mai putea prezenta o alternativă și un program de acțiune realist și progresist. Acesta era Partidul Comunist Român.

Lupta dusă de P.C.R. pentru îndeplinirea reformei agrare, refacerea economiei naționale, etatizarea Băncii Naționale a României, democratizarea sistemului fiscal etc., a dus la creșterea prestigiului și forței politice, la întărirea și consolidarea pozițiilor sale în rîndul maselor largi popu-

lare. Semnificativ în acest sens este creșterea considerabilă a rîndurilor membrilor de partid care numai în 1945 a avut următoarea evoluție: aprilie — 42.653; iulie — 101.810; octombrie — 256.836; noiembrie — 300.000, dintre care 54 la sută proveneau din rîndurile muncitorilor, iar 32 la sută din rîndurile țărănilor.

Alegerile din noiembrie 1946, la care P.C.R. s-a prezentat într-un bloc electoral împreună cu P.S.D., P.N.L. (Tătărașcu), Frontul Plugarilor, P.N.P., P.N.T. (Alexandrescu) a reprezentat o victorie netă, categorică și definitivă a coaliției forțelor democratice grupate în jurul P.C.R. asupra celorlalte forțe politice. Ca urmare a acestor alegeri în Marea Adunare a Deputaților, forțele democratice dispuneau de 378 de mandate din totalul de 414.

În procesul desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice din România, proces încheiat cu înălțurarea monarhiei și instaurarea republicii la 30 decembrie 1947, viața politică a țării s-a deplasat mereu spre stînga, partidul comunist devenind cel mai puternic și mai influent partid din țară. Alături de el se afla Partidul Social-Democrat care a avut de asemenea o evoluție pozitivă atît în privința dezvoltării sale organizatorice, cît și în preluarea conducerii de către elementele revoluționare.

Răsturnarea monarhiei și cucerirea întregii puteri de stat de către clasa muncitoare aliată cu țărănimia muncitoare și ceilalți oameni ai muncii au marcat trecerea României într-o nouă etapă a dezvoltării sociale, aceea a revoluției și construcției socialiste. Forța organizatorică, prestigiul, autoritatea și influența politică în mase a partidului comunist erau deja probate și recunoscute. De cealaltă parte a „partidelor

istorice” s-a produs compromiterea și izolarea de mase. Ca urmare și a înfrîngerii lor în alegerile din 1946, partidele burgheze au pierdut într-un ritm fulgerător și într-un timp scurt orice influență serioasă și orice aderentă în rîndul maselor, fiind astfel nevoite să părăsească scena politică.

Februarie 1948 a adus făurirea partidului unic al clasei muncitoare. Această soluție a fost impusă de necesitățile acelei etape, de noul stadiu al revoluției și, mai ales, de noile sarcini care urmau a fi rezolvate. Clasa muncitoare avea nevoie atunci de un conducător unic, care să reprezinte interesele tuturor oamenilor muncii, să poată vorbi și acționa în numele tuturor celor ce muncesc. „Crearea partidului unic al celor ce muncesc — aprecia secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a marcat o însemnată victorie politică a forțelor revoluționare din țara noastră, a împlinit o imperioasă necesitate istorică determinată de lupta pentru cucerirea puterii și transformarea socialistă a societății românești”.

Se vede, așadar, că existența unui singur partid politic în țara noastră este un rezultat firesc al evoluției istorice, al desfășurării revoluției, o consecință logică, obiectivă a întregii dezvoltări a României postbelice.

Caracterul legic al rolului conducător al Partidului Comunist Român în actuala etapă este determinat de amploarea și complexitatea sarcinilor ce se pun în toate sferele vieții sociale, de intensificarea activității maselor populare în viața economică, politică și socială, de creșterea deosebită a importanței activității ideologice și educative, de sporirea rolului factorului conștient în societate.

Practica dezvoltării sociale a României în întreaga perioadă postbelică demonstrează că în procesul făuririi și desăvîrșirii noii orînduirii, creșterea rolului partidului de forță conducătoare a societății este o cerință imperioasă a vieții.

Treaptă superioară în istoria omenirii, socialismul reprezintă un moment nou al dialecticii dezvoltării sociale — caracterizat prin schimbarea fundamentală a raportului dintre spontan și conștient. Creșterea rolului factorului conștient în socialism decurge din amploarea și complexitatea sarcinilor constructive pe care le implică procesul de făurire a unei orînduirii social-economice fundamentale deosebite de cele anterioare, de înfrîngere a rezistenței vechiului, de transformare

PAVEL SUIAN

(Continuare în pag. a II-a)

(Urmare din pag. 1)

din temelii a modulului de viață și a mentalității milioanelor de oameni. Experiența istorică a demonstrat că socialismul nu se realizează în mod spontan, oricât de maturizate ar fi condițiile obiective necesare, ci numai prin participarea maselor, a căror acțiune trebuie **dirijată conform cerințelor legilor obiective ale progresului social**. Determinarea conștiinței a direcției evoluției societății cere cunoașterea temeinică atât a legităților generale ale dezvoltării sociale, cât și a realităților concrete, a particularităților țării respective, a cauzelor diferitelor fenomene, a perspectivelor evoluției lor, a efectelor lor. Masele nu ajung însă în mod spontan la conștiința necesităților istorice, la înțelegerea cerințelor legilor obiective ale dezvoltării sociale. Conștientizarea maselor cere o intensă muncă politică, educativă, antrenarea lor la viața politică, organizarea lor.

Factorul hotărâtor în ridicarea maselor la creația istorică conștientă este partidul comunist, care acționează ca exponent al cerințelor obiective ale dezvoltării sociale.

Rezolvarea cu succes a problemelor multiple care apar în procesul construirii socialismului poate fi asigurată numai printr-o politică creatoare, întemeiată pe investigarea permanentă a realităților societății românești, pe dezvoltarea unei vaste activități teoretice îndreptate spre dezvoltarea cerințelor și posibilităților reale ale dezvoltării sociale și elaborarea soluțiilor adecvate, pe confruntarea acestor soluții cu viața, eliminând pe parcurs tot ceea ce poate constitui factor de frînare a dezvoltării societății în conformitate cu esența socialismului. Tocmai de aceea, stabilirea politicii de construire a socialismului în România, a căilor și metodelor de realizare a acestei politici a reprezentat sarcina de mare răspundere a Partidului Comunist Român, singurul în măsură să cunoască temeinic realitățile concrete din țara noastră și să elaboreze o politică corespunzătoare.

Rolul partidului comunist în viața socială este indisolubil legat de sarcinile pe care societatea trebuie să le realizeze în etapa istorică dată, sporind o dată cu acestea. Experiența istorică infirmă teoriile potrivit cărora, în perioada construcției și a desăvârșirii socialismului, rolul partidului s-ar restrînge, transformându-se dintr-un factor politic al puterii, într-unul cu funcții exclusiv cultural-educative. Ea atestă că în etapa desăvârșirii socialismului rolul partidului comunist de conducător politic al întregii vieți sociale nu numai că nu se diminuează, ci crește neconținut, deoarece amploarea și

dinamica evoluției social-economice reclamă angajarea mai directă a factorului politic în rezolvarea problemelor complexe ale dezvoltării noii orînduirii.

Cresterea rolului conducător al partidului reprezintă o condiție hotărâtoare pentru realizarea de către statul nostru socialist a sarcinilor sporite ce-i revin în etapa actuală, pentru promovarea de către stat a unei politici interne și externe corespunzătoare intereselor vitale ale poporului român și cauzei mondiale a păcii și socialismului, pentru realizarea unei conduceri științifice a tuturor domeniilor vieții sociale.

În activitatea sa, Partidul Comunist Român ține seama de faptul că menținerea calității sale de forță politică conducătoare a societății și creșterea rolului său conducător nu se realizează în mod automat, ci presupune o continuă preocupare pentru **ridicarea muncii de partid** la un nivel corespunzător cerințelor etapei respective — prin perfecționarea activității sale politice, organizatorice, ideologice și teoretice, găsirea celor mai adecvate și eficiente forme organizatorice și metode de muncă, îmbunătățirea politicii de cadre, creșterea exigenței față de activitatea fiecărei organizații de partid și față de calitățile moral-politice și profesionale ale comunistilor, respectarea fermă a principiilor și normelor vieții interne de partid. El pornește de la principiul că rolul său de conducător în societate se realizează nu în mod declarativ, nici prin metode administrative, de comandă, ci prin linia sa ideologică și politică creatoare, marxist-leninistă, prin activitatea politică și organizatorică a organelor și organizațiilor de partid, prin poziția înaintată și exemplul personal al comunistilor și legătura strînsă cu întregul popor.

Ca o expresie a preocupării permanente față de perfecționarea activității partidului, a formelor și metodelor sale de muncă, din lucrările Congresului al X-lea al P.C.R. și a plenarelor C.C. se remarcă în mod deosebit hotărîrea de a acționa și în viitor cu toată fermitatea pentru înfăptuirea consecventă a democrației interne de partid și centralismului democratic, promovarea conducerii colective, adoptarea unor modalități eficiente de control a îndeplinirii sarcinilor, întărirea disciplinei de partid, stimularea inițiativei creatoare a tuturor organizațiilor și membrilor partidului, manifestarea din plin a sîntudinilor organizatorice, politice și profesionale ale tuturor comunistilor. O importanță hotărâtoare o acordă partidul muncii de selecționare, creștere și promovare a cadrelor ținînd seama de pregătirea lor temeinică, politică și profesională, de cali-

tățile deosebite în munca de conducere.

Conducerea de către partid a întregului proces al construcției socialiste se află într-o legătură organică de intercondiționare cu procesul legic al adîncirii neconținute a democrației socialiste. Conducerea partidului este și trebuie să fie prin ea însăși democratică, bazată pe activizarea și participarea liberă și conștientă a maselor la viața politică. Legătura strînsă dintre partid și popor este o dovadă a încrederii unanime a poporului în partid, a faptului că partidul însuși este o emanație a poporului. Partidul împletește armonios rolul său conducător cu ridicarea poporului la conducerea întregii activități sociale, asigurînd ca toți cei ce muncesc să devină constructori conștienți ai societății socialiste și comuniste. Supunerea dezbaterii maselor a problemelor politicii interne și externe este o dovadă că încrederii pe care partidul o are în capacitatea de creație a tuturor celor ce muncesc este o expresie a faptului că partidul consideră că își poate îndeplini misiunea numai în măsura în care politica sa obține adeziunea unanimă a poporului.

Un loc aparte în viața partidului și a întregii societăți românești îl reprezintă Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971 care a adoptat Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. Prin elaborarea acestui Program, partidul a făcut o magistrală dovadă a felului în care își înțelege responsabilitățile naționale și a metodelor prin care își înfăptuiește rolul de conducător politic al societății.

A dezbate problemele rolului și locului omului în societatea socialistă multilateral dezvoltată, a analiza întregul ansamblu al factorilor obiectivi și subiectivi și a căror științifică rezolvare și firescă împlinire influențează direct, sau indirect, vizibil sau mai puțin vizibil dezvoltarea și progresul societății înseamnă înțelegerea misiunii politico-sociale, pe care partidul o are față de societate.

Pornind de la necesitatea fundamentală impusă de orînduirea socialistă ca oamenii să dirijeze în mod conștient procesele sociale și să obțină evoluția și efectele dorite de ei, Partidul Comunist Român analizînd profund și multilateral realitățile, nivelul de dezvoltare și sarcinile societății românești actuale, a ajuns la concluzia necesității adoptării unui amplu program de ridicare culturală a națiunii, de însușire continuă și aplicare creatoare a marxism-leninismului, de formare a conștiinței politice, de

(Continuare în pag. a III a)

Cabinetul — centru metodic și științific

Intr-unul din numerele trecute ale „Tribunei școlii” au fost relevate câteva „erori” cu privire la funcționalitatea cabinetelor de științe sociale. La cele afirmate de Octavian Ana, autorul articolului, aș adăuga încă un aspect, mai mult sau mai puțin neglijat în înființarea acestor cabinete metodice. Am spus intenționat „înființarea” și nu „amenajarea” lor, pentru că astfel se modifică simțitor situația pe care o semnalăm. Unele cabinete de științe sociale se „organizează” doar ca expoziții de material didactic: planșe, scheme, grafice, etc. foarte necesare, de altfel, fiecare în parte, aducând o reală contribuție la ridicarea nivelului de predare a științelor sociale. Consider că aceasta ar fi doar faza inițială, a începuturilor care, în momentul de față, în cele mai multe școli este depășită.

În primul rând, cabinetul de științe sociale trebuie să aspire la rolul și calitatea de îndrumător metodic și științific al cadrelor didactice care predau aceste obiecte de studiu. Cu alte cuvinte, cabinetul va trebui să devină un laborator de creație, de studiu sistematic, de orientare teoretică în problemele fundamentale de ideologie pe care le ridică aceste științe. Aceasta înseamnă să acordăm o mai mare importanță alcătuirii unui plan de cercetare științifică, alegerii unei tematici corespunzătoare condițiilor concrete ale predării filozofiei sau economiei politice. Cercetarea științifică ar susține cu argumente teoretice procesul instructiv-educativ, ar elucida unele probleme controversate, deoarece structura științelor sociale se caracterizează prin prezența unui dinamism corelat cu dezvoltarea multilaterală și în ritm rapid a societății. În primul plan ar putea să stea îmbunătățirea metodelor și a procedurilor de predare, analiza programei, felul cum înfruesc aceste discipline formația intelectuală a elevului, contribuția lor la caracterul formativ al educației.

Un principal obiectiv al planului de cercetare ar fi alcătuirea de bibliografii tematice, fără de care nu se poate concepe investigația științifică. Aceste liste bibliografice pot fi alcătuite în comun, de direcția mai multor cabinete de științe sociale, asigurându-se astfel o mai mare operativitate. Un buletin documentar, editat de unul dintre organele superioare ar fi o realizare

pe care cadrele didactice ar aprecia-o.

Cabinetul de științe sociale ar putea inaugura trimestrial câte o sesiune de comunicări metodic-științifice, ocazie cu care s-ar putea valorifica experiența înaintată și cercetarea efectuată. Ar fi un prilej de confruntare a opiniilor, în spirit liber și creator. Unele din intervențiile sesiunii ar putea fi popularizate în presa locală sau în publicațiile Caselor corpului didactic.

Dar ca acest cabinet metodic să aibă într-adevăr viață, nu ar trebui uitate nici evenimentele comemorative, temeinic pregătite și prezentate elevilor, sub aspecte variate, atrăgătoare. În felul acesta, caracterul educativ al manifestărilor instructive ar dobîndi mai multă eficiență.

Avem cadre didactice cu temeinică pregătire profesională, există condiții și posibilități nemăsurate de cercetare, cărți se tipăresc astăzi destule. Trebuie găsită doar modalitatea de lucru, stabilite scopul și mijloacele „funcționalității” cabinetului, astfel încît să asigurăm muncii noastre un caracter creator.

NAE ANTONESCU

Repere în organizarea cabinetului de științe sociale

În toate unitățile școlare se desfășoară acțiunea de perfecționare a cabinetelor de științe sociale. Întrucît în multe unități aceasta nu a depășit faza de experiment, existînd încercări salutare de autodepășire în organizare, consider util schimbul de opinii pe această problemă.

În lumina celor de mai sus se pune întrebarea cum trebuie organizat și pregătit cabinetul de științe sociale ca el să răspundă întru totul scopului propus; acela al pregătirii politico-ideologice a elevilor. După opinia mea cabinetul trebuie să răspundă cîtorva cerințe: să fie instrument de lucru cu elevii în cadrul orelor de curs și în afara acestora; centru de informare și documentare privind mișcarea de idei în lumea contemporană, privind literatura filozofică, sociologică, politică, economică, politica partidului și statului nostru pe plan intern și extern; centru de îndrumare a întregii activități ideologice și politice care se desfășoară în școală.

Pentru a răspunde celor trei cerințe de mai sus, e necesar ca în organizarea — mai precis

în perfecționarea cabinetelor de științe sociale să se acorde o atenție deosebită cabinetelor de științe sociale să fie una din cele mai bune din școală și să se acorde aspectul apăsător și al seriozității. De asemenea, cred că ar fi util ca în pregătirea să se țină cont de principiile de organizare metrice școlare.

Pentru a corespunde unui centru de informare și documentare, panourile și planșele expuse ar răspunde atât ideilor fundamentale de maximă generalitate, cât și ideilor „la zi”.

Se pot organiza, de asemenea, vitrine cu aspect muzeistic și expozițional — dar legate în primul rînd de obiectele de învățămînt pentru care e conceput în mod expres cabinetul. Mă gîndesc la vitrine care să cuprindă manifeste, tipărituri, fotografii din trecutul de luptă al clasei muncitoare din țara noastră.

Atît în confecționarea panourilor, cît și a vitrinelor cu caracter muzeistic și expozițional, trebuie avut în vedere faptul ca acestea să nu ducă la transformarea cabinetului într-o expoziție frumoasă, dar mai puțin folositoare în procesul instructiv și mai ales să nu distragă atenția elevului în timpul activității de instruire propriu-zisă.

Cabinetul de științe sociale trebuie să aibă un fișier bogat, pe obiecte de studiu, iar fișele să cuprindă în mod obligatoriu indicația locului unde poate fi găsită cartea sau articolul respectiv, adică, biblioteca cabinetului, biblioteca școlii sau biblioteca comunală sau orășenească, cabinetul de partid etc.

În ceea ce privește periodicele consider util ca în cabinet să se afle doar cele din săptămîna în curs, colecția propriu-zisă să existe la biblioteca școlii.

Cabinetul trebuie folosit tot timpul, adică 30 de ore pe săptămîna la școlile cu un singur schimb și 60 de ore la cele cu două schimburi, toate orele de științe sociale să fie predate în cabinet pe baza unui orar al școlii riguros întocmit. Aceasta presupune însă pregătirea profesorului pentru lecție de așa natură încît elevul, clasa, să vadă în procesul predării și verificării necesitatea deplasării la cabinet. Dacă lecția va decurge ca într-o clasă obișnuită, ea nu-și va atinge scopul, atenția elevului va fi atrasă de planșele și schemele din cabinet, chiar dacă elevul nu le vede pentru prima dată.

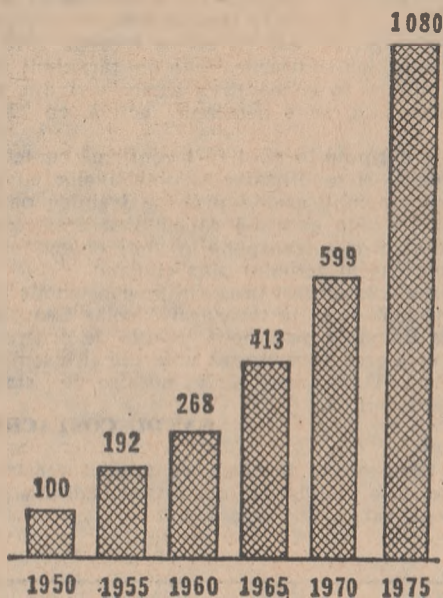
În alcătuirea orarului este bine să se țină seama, în primul rînd, de obiectele pentru care este destinat cabinetul și apoi de obiectele de învățămînt care se pot preda în cabinet. Nu trebuie uitat faptul că totodată cabinetul trebuie să fie și centru de îndrumare a întregii activități politice și ideologice din școală.

(Urmare din pag. a V-a)

se face pe ambele căi. În cincinalul 1971—1975 este prevăzut ca numărul salariaților să sporească cu 1 milion, din care 2/3 să fie ocupați în industrie.

Atenția cea mai mare însă se acordă sporirii venitului național pe seama creșterii productivității muncii și a reducerii cheltuielilor materiale de producție. În perioada 1971—1975 aproximativ 2/3 din sporul producției industriale se va realiza pe seama creșterii productivității muncii. De asemenea, este semnificativ faptul că, în această perioadă, 1/4 din sporul venitului național se va obține prin reducerea cheltuielilor materiale de producție.

Creșterea venitului național în țara noastră.

Folosirea venitului național. Masa de bunuri care formează venitul național poate fi împărțită în două părți diferite: în mijloace de producție și bunuri de consum. De aici apare foarte limpede ce se poate face cu venitul național. Mijloacele de producție pot servi la lărgirea procesului de producție. Bunurile de consum se folosesc fie pentru satisfacerea nevoilor fiecărui membru al societății, fie pentru asigurarea nevoilor generale de consum ale societății: activitatea din școli, culturală, de ocrotire a sănătății etc.

Partea din venitul național care este folosită pentru lărgirea procesului de producție poartă denumirea de **fond de acumulare**, iar partea folosită pentru satisfacerea nevoilor de consum poartă denumirea de **fond de consum**. Acumularea și consumul **reprezintă cele două direcții în care poate fi folosit venitul național**.

Rata acumulării. Pentru asigurarea dezvoltării economiei reprezintă un interes deosebit cât anume din venitul național se folosește pentru acumulare și cât pentru consum. Acest lucru este arătat de **rata acumulării**, adică de ponderea ce o deține fondul de acumulare, în venitul național, exprimată în procente. Ea se calculează după formula:

$$R = \frac{F. ac.}{VN} \times 100, \text{ unde } R = \text{rata acumulării};$$

F. ac. = fondul de acumulare; iar VN = venitul național.

În cincinalul 1965—1970, rata acumulării la noi în țară a fost de 30,5 la sută, iar în actualul plan cincinal este de 30—32 la sută.

Este o rată înaltă a acumulării. În concepția partidului și statului nostru o rată înaltă a acumulării răspunde cerințelor impuse de dezvoltarea țării noastre.

Nu mai prin asigurarea unei rate înalte a acumulării se pot rezolva sarcinile privind: continuarea neabătută a procesului de industrializare socialistă a țării în condițiile actualului progres tehnic; crearea de noi locuri de muncă în industrie sau în alte domenii neagricole, atât pentru noile generații, cât și pentru populația rurală eliberată o dată cu modernizarea agriculturii; ridicarea mai rapidă din punct de vedere economic a județelor mai puțin dezvoltate; continuarea creșterii nivelului de trai al populației, crearea condițiilor pentru ca România să poată ajunge într-un timp relativ scurt la un venit național pe locuitor comparabil cu acela al țărilor dezvoltate.

O rată înaltă a acumulării reprezintă o necesitate pentru dezvoltarea economiei țării, pentru creșterea nivelului de trai al populației. Dacă în prezent fondul de acumulare ar fi mai mic, pentru moment, fondul de consum ar crește corespunzător. Dar în viitorii 5 sau 10 ani? În viitor, însă, fondul de consum nu ar mai putea să sporească, pentru că producția ar cunoaște o stagnare ca urmare a minimalizării acumulării. Ca să consumi mai mult, trebuie să produci tot mai mult. Or, pentru aceasta trebuie să acumulezi. Iată de ce drumul spre belșug trece prin acumulare.

Efortul de acumulare pe care îl face poporul nostru este un efort conștient, fundamentat științific, pornit din dorința tuturor membrilor societății noastre de a asigura progresul și prosperitatea patriei.

In cabinetul de Științe sociale al Liceului „Vasile Alecsandri” din Bacău

organizare a întregii vieți sociale pe baza principiilor eticii și echității socialiste. Analizând întreaga activitate ideologică, Plenara a scos în evidență realizările obținute, dar mai ales a reliefat lipsurile și carențele care s-au manifestat în acest sector. Pe baza acestor constatări au fost luate o serie de măsuri menite să revitalizeze întreaga activitate politico-ideologică, și să o facă corespunzătoare nevoilor și sarcinilor prezente. Subliniind și în acest context necesitatea creatoare a rolului conducător al partidului în societate și a sporirii funcțiilor statului, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta în expunerea făcută plenarei că: „Este necesar să se afirme și mai puternic rolul partidului de forță politică conducătoare în toate sectoarele activității economico-sociale; așa cum este necesar ca statul nostru socialist să-și îndeplinească în mai bune condiții rolul său în toate domeniile de activitate“.

Pentru ca să realizeze o conducere politică a societății în ansamblul ei, este necesar ca partidul să se preocupe și de modul în care această conducere se realizează în concret în diferitele sectoare sau domenii de activitate ale societății românești. Pe această linie, ultimii ani au adus în peisajul nostru politic consfătuirile largi ale lucrătorilor din cele mai diverse domenii de activitate, consfătuiri care oferă posibilitatea conducerii partidului să cunoască direct problemele și frământările colectivelor de oameni izvorite din dorința găsirii celor mai potrivite căi și mijloace de realizare a sarcinilor de muncă pașnică și constructivă. Din aceste multe consfătuiri vom reține aici spre ilustrare doar pe cea a secretarilor comitetelor de partid și a președinților consiliilor populare comunale din decembrie 1971. La această conferință a reprezentanților celor 12 000 000 de locuitori ai satelor patriei, ca de altfel și la altele de acest fel, s-a discutat despre felul cum trebuie să se muncească, cum să se organizeze și să conducă mai bine munca, s-au criticat lipsurile, s-a cerut lărgirea atribuțiilor consiliilor populare comunale etc. Dar mai presus de toate s-a discutat despre responsabilitatea comuniștilor care lucrează la sate, a comitetelor comunale de partid și a secretarilor acestor comitete, care trebuie să joace un rol mai activ în întreaga viață a satului.

Sintetizând sarcinile comuniștilor și responsabilitățile lor în fața poporului, definind un stil de muncă pe care partidul îl impune întregii națiuni, la această adunare a celor mai de frunte reprezentanți ai satelor României de azi, secretarul general al

Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a spus: „Noi sintem comuniști, iar comuniștii doresc să discute lucrurile deschis cu întregul popor, pentru că pornim de la faptul că socialismul nu poate fi decît o perla întregului popor și nu se poate construi decît în interesul poporului și pentru popor... Trebuie să vedem cum muncim, ce trebuie să facem pentru a acționa mai bine în vederea progresului rapid al patriei“.

Partidul Comunist Român concepe activitatea de conducere a societății ca o activitate științifică, avînd la bază învățătura și ideologia marxist-leninistă, bazîndu-se în mod riguros pe cunoașterea temeinică a acțiunii legilor sociale, a realităților istorice și pe tendințele și perspectivele dezvoltării generale. Chiar în săptămîna aceasta, Ziarele au publicat expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea colocviului privind problemele științei conducerii societății, colocviu la care au participat membrii și membrii suplentanți ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., miniștrii, primii secretari ai Comitetelor județene de partid, șefii secțiilor C.C. al P.C.R., precum și alte cadre de conducere de partid și de stat.

Definind conținutul activității de conducere, obiectul și principiile de bază ale științei conducerii societății socialiste, sistemul conducerii vieții politice și economico-sociale, precum și direcțiile esențiale în studierea științei conducerii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat în această expunere, care va rămîne pildă de rigurozitate științifică în istoria științelor sociale românești, locul și poziția partidului, precum și funcțiile sale

în societatea românească contemporană.

„El — partidul — are datorita de a uni eforturile întregului popor în vederea realizării programului de dezvoltare economico-socială a țării, dar totodată și de a elabora și cristaliza concepția științifică despre evoluția societății noastre.

Partidul trebuie să fie nu numai — și nu în primul rînd — conducătorul problemelor curente, conducătorul administrativ, ci conducătorul politic-ideologic al societății“.

Indicații clare se desprind din acest important document de partid și în privința școlii românești care trebuie să acorde o pondere tot mai mare în cadrul învățămîntului studiului individual, singura formă care corespunde epocii noastre, în care studiul nu se termină cu absolvirea școlii, ci începe doar. Școala trebuie să învețe pe elevi cum să studieze, cum să cerceteze, cum să extragă esențialul, cum să generalizeze și sintetizeze. Școala trebuie să învețe metodele de studiu și să creeze gustul pentru studiul și pentru munca de cercetare individuală, trebuie să formeze pasiunea continuă de informări.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu atrage atenția asupra sarcinii partidului de a dezvolta învățătura marxist-leninistă, de a asigura o unitate politică și o disciplină de fier în munca de conducere a societății. Aceste condiții vor contribui la progresul neîntreput al economiei și culturii, vor duce la realizarea misiunii istorice a partidului, aceea de conducător al întregii noastre societăți pe drumul făuririi socialismului multilateral dezvoltat și al comunismului.

Studiu individual

Modernizarea structurii economiei naționale

Trăsătura esențială și plenară a procesului de edificare a socialismului în țara noastră o constituie **perfecționarea structurii economiei naționale**. Atributul principal al unei economii moderne și eficiente îl constituie **prezența priorității a laturii calitative**. Pe măsura sporirii potențialului economic al țării, devine tot mai semnificativă interacțiunea dintre latura calitativă a dezvoltării economice și schimbările structurale din economia națională, proces pe care se fundamentează obiectivele și sarcinile politicii economice elaborate de P.C.R.

În țara noastră, schimbarea stării de înapoiere economică și socială moștenită de la vechea orînduire a necesitat nu simple ajustări, corective sau îmbunătățiri parțiale, ci modificări radicale, reconstrucții esențiale în structura economiei naționale. În anii construcției socialiste, prin plasarea industrializării țării în centrul politicii economice, Partidul Comunist Român a urmărit cu perseverență modernizarea structurii economiei naționale, accentuarea laturii calitative a progresului economic.

Caracteristica constantă și definitorie a dezvoltării economiei naționale în perioada postbelică își găsește expresia sintetică în **dinamismul economic**, concretizat în ritmuri înalte de creștere a produsului social total și a venitului național care situează țara noastră printre primele țări ale lumii în această privință. În 1970, produsul social a fost de 6,29 ori mai mare decât în 1950, iar venitul național de 5,99 ori.

Obiectivele înscrise în actualul cincinal au o semnificație deosebită în procesul istoric de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și se circumscriu în ampla operă de **modernizare a structurii economiei naționale, de intensificare a laturii calitative a creșterii economice**. Pentru prima oară în istoria planificării din țara noastră s-a prevăzut **opțiunea fundamentală de creștere mai rapidă a venitului național în raport cu produsul social total**. În acest consens, venitul național va crește în 1975 față de 1970 cu 76 la sută, în timp ce produsul social total numai cu 56 la sută.

Din datele cuprinse în Comunicatul privind îndeplinirea planului de dezvoltare economică și socială a României socialiste pe anul 1971 rezultă că această opțiune fundamentală a fost realizată chiar din primul an de debut al cincinalului, **devansarea creșterii produsului social de către venitul național marcîndu-și prezența pentru prima oară în istoria construcției socialiste în țara noastră**. În 1971, venitul național a crescut față de 1970 cu 12,5 la sută, în timp ce produsul social total a sporit numai cu 10,6 la sută.

Trăsătura dominantă a mutațiilor calitativ-structurale survenite în anii construcției socialiste o constituie afirmarea crescîndă a rolului industriei, expresie rezultativă a politicii de industrializare socialistă și de orientare a investițiilor. În anul 1971, potențialul industrial al țării era de aproximativ 19 ori mai mare decât cel din 1938. Producția industrială a anului 1971 a fost de 1,6 ori mai mare decât cea realizată în întreaga perioadă a primului cincinal.

Perfecționarea structurii economiei naționale — **proces complex cu profunde semnificații economice și social-politice** — cunoaște în prezentul cincinal noi aspecte, noi valențe.

Promovarea cu fermitate, într-o viziune unitară și de perspectivă, a industrializării socialiste a țării, va consolida poziția conducătoare a industriei în econo-

mia națională. În perioada 1971—1975 producția globală a industriei va crește într-un ritm mediu anual de 11—12 la sută, ceea ce va determina ca în perspectiva anului 1975, această ramură să participe la producerea venitului național în proporție de 67,1 la sută.

Afirmarea rolului conducător al industriei, înfăptuirea deplasărilor structurale, necesare în economia națională sînt organic legate de **politica de investiții**. Din totalul investițiilor, peste 50 la sută sînt repartizate industriei, iar în cadrul acesteia mai mult de jumătate orientate spre ramurile cheie, hotărîtoare ale economiei naționale, care absorb și propulsează progresul tehnic și asigură înzestrarea și reinzestrarea întregii economii cu cele mai moderne mijloace de muncă, cu introducerea celor mai noi procedee tehnologice — energetica, metalurgia, construcțiile de mașini și chimia.

Pe fondul dinamismului susținut al dezvoltării industriei au avut loc profunde **mutații de profil în interiorul acesteia**, îmbunătățindu-se structura pe ramuri și subramuri. Ritmurile susținute de dezvoltare a sectoarelor purtătoare de progres tehnic s-au concretizat în sporirea ponderii energiei electrice și termice, metalurgiei, construcției de mașini și chimiei.

Introducerea largă și consecventă a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale necesită **dezvoltare rapidă a energeticii**. În perioada 1966—1970 energetica a cunoscut o dezvoltare deosebită, superioară ansamblului producției industriale. În anul 1970 producția de energie electrică a însumat 35 miliarde kwh adică de peste două ori mai mult decât în 1965, devansînd producția industrială totală de circa 1,3 ori. În anul 1975, se va cifra la 58—60,8 miliarde kwh, revenind pe un locuitor circa 2 850 kwh.

În anii construcției socialiste o dezvoltare priorității a cunoscut și **metalurgia**. S-au constituit noi obiective de mare capacitate, iar cele vechi au fost reutilitate cu tehnica modernă.

Obiectivul primordial al industrializării socialiste îl constituie făurirea unei **industrii constructoare de mașini**, caracterizată printr-o structură diversificată, modernă și eficientă, bazată pe cele mai recente cuceriri ale științei și tehnicii contemporane.

În anii edificării socialismului această ramură a cunoscut o dezvoltare susținută, ocupînd, în prezent, primul loc în producția globală a industriei, deținînd peste 25 la sută din producția globală industrială. În cadrul ei au cunoscut creșteri substanțiale ramurile și subramurile moderne. Comparativ cu anul 1965, electronica a sporit, în anul 1970, cu 265,4 la sută, electrotehnica cu 249,7 la sută, mașinile-unelte cu 247,6 la sută, mecanica fină și optica cu 206,4 la sută.

Trăsătura distinctivă a evoluției industriei constructoare de mașini o constituie mutațiile calitativ-structurale. În acest sens, potrivit programelor prioritare, producția a fost orientată, în principal, spre sectoare de înaltă tehnicitate, care asigură produse cu grad superior de valorificare a metalului.

O structură optimă, dinamică și eficientă a economiei naționale presupune și necesită existența unei **industrii chimice dezvoltate și diversificate**. În perioada 1951—1970, industria chimică a crescut într-un ritm mediu anual de 22,1 la sută, cel mai înalt ritm înregistrat în economie.

(Urmare din pag. a IV-a)

Și în actualul cincinal, chimia cunoaște o dezvoltare impetuoasă. Ritmul mediu anual de creștere de 16,2—17,5 la sută se va concretiza în sporirea volumului producției industriei chimice de 2,24 ori în 1975 față de 1970. În continuare, petrochimia va constitui axul central al acestei ramuri, care va deține la sfârșitul anului 1975, 47 la sută din producția totală.

Dezvoltarea prioritară a ramurilor hotărâtoare ale industriei a determinat schimbări structurale în cadrul economiei naționale, apropiind-o de structura unei economii moderne. Ponderea grupei „A” a crescut de la 53,0 la sută în 1950, la 70,5 la sută în 1970, scăzând corespunzător ponderea grupei „B”. Această diminuare a avut loc pe fundalul creșterii însemnate a volumului ei absolut, care în perioada respectivă a sporit de 7,28 ori.

În actualul plan cincinal, în condițiile dezvoltării prioritare a ramurilor moderne, apare un aspect calitativ nou, care constă din asigurarea unei corelații mai bune între dezvoltarea grupelor „A” și „B”. Grupa „A” va spori într-un ritm mediu anual de 11,7—13 la sută, iar grupa „B” de 9,5—11 la sută.

O economie modernă, avansată se caracterizează și prin existența unei agriculturi intensive, de mare randament.

Incheierea cooperativizării agriculturii a constituit o etapă necesară, care a asigurat cadrul social și organizatoric pentru modernizarea agriculturii. Înfăptuirea unei agriculturi moderne este condiționată, în primul rând, de dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale, de promovarea largă și accelerată a progresului tehnic. În anul 1970 existau 107 000 tractoare, față de numai 4 049 în 1938; în perioada ultimului cincinal agricultura a primit aproape 6 milioane tone îngrășăminte chimice substanță activă; suprafața irigată depășea 750 000 hectare.

Continuarea fermă a politicii de modernizare a agriculturii se reflectă și în actualul cincinal. Se va face

un pas hotărâtor pe calea încheierii procesului de mecanizare a agriculturii.

În structura producției agricole devine tot mai vizibilă creșterea ponderii zootehniei, parametru esențial în definirea unei agriculturi moderne, intensive. La sfârșitul anului 1975, ponderea zootehniei în totalul producției agricole va atinge circa 50 la sută față de numai 36,8 la sută în 1965.

Eforturile conjugate ale țărănimii cooperatiste și ale statului se vor concretiza în sporirea producției agricole cu 36—49 la sută, față de media anilor 1966—1970.

Modernizarea economiei naționale nu constituie un scop în sine, ci un mijloc de satisfacere crescândă a necesităților materiale și spirituale ale întregului popor. Realizările obținute în domeniul dezvoltării și perfecționării forțelor de producție au constituit baza materială a creșterii nivelului de trai al oamenilor muncii. În perioada 1966—1970 salariul real a crescut cu 20 la sută, iar veniturile reale ale țărănimii cu 15,4 la sută. Până în 1975 salariul real va crește față de 1970 cu circa 20 la sută, iar veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în cooperativa agricolă și din gospodăria personală, pe o persoană activă, cu 22—30 la sută.

Realizările obținute în anul 1971 confirmă caracterul științific, realist și mobilizator al obiectivelor cuprinse în planul cincinal, creșterea trainice pentru îndeplinirea lor. Ele exprimă capacitatea creatoare a poporului nostru de a transpune în viață obiectivele și sarcinile cuprinse în actualul pian cincinal.

„Înfăptuirea acestui vast program de construcție economică și socială — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — va ridica România pe o nouă treaptă de progres și civilizație, va marca parcurgerea unei noi și însemnate etape pe drumul apropierei țării noastre de statele avansate ale lumii”¹⁾.

SANDU COSTACHE

¹⁾Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”. Editura politică, București, vol. 5, 1971, pag. 890.

Consultație pentru profesorii
care predau Educația cetățenească

Producerea și folosirea venitului național. Rata înaltă a acumulării

Ce este venitul național?

În toate unitățile economice (întreprinderi sau cooperative) din industrie, agricultură, construcții etc. se creează bunuri. Totalitatea bunurilor produse pe ansamblul țării, în decursul unui an, poartă denumirea de **produs social total**. Pentru producerea produsului social s-au consumat mijloace de producție: materii prime, combustibil, energie electrică, materiale, s-au uzat mașinile de lucru etc. Dacă din produsul social total scădem valoarea acelor produse care sînt destinate să înlocuiască (fondul de înlocuire) mijloacele de producție consumate pentru producerea bunurilor de care avem nevoie, obținem **venitul național**. Cu alte cuvinte venitul național reprezintă **valoarea nouă care s-a creat în decursul unui an de activitate**.

Să presupunem că valoarea tuturor produselor create în toată țara într-un anumit an se ridică la 1000 de unități valorice (miliarde de lei). Pentru obținerea lor s-au consumat mijloace de producție în valoare de 400 de unități. Venitul național în acel an va fi de 600 de unități.

Astfel: Venitul național = produsul social minus fondul de înlocuire.

Creșterea venitului național. Creșterea venitului național este foarte importantă. Ea arată ce valori noi se adaugă an de an la bogăția țării, a noastră, a tuturor. Datorită acestui fapt, venitul național este considerat drept un indicator sintetic care reflectă dezvoltarea economică a țării. Creșterea venitului național se poate realiza pe două căi: a) prin sporirea numărului celor care prin munca lor creează sau contribuie la producerea bunurilor materiale; b) prin creșterea productivității muncii a fiecărui muncitor și reducerea cheltuielilor materiale de producție.

Prima cale reprezintă o cale extensivă. Cea de-a doua constituie un mijloc intensiv de sporire a venitului național. Cu același număr de muncitori se obțin mai multe produse în aceeași unitate de timp pe seama creșterii productivității muncii.

La noi, în țară, creșterea venitului nostru național

EUGEN PRAHOVEANU

(Continuare în pag. a VI-a)

Teoria probabilităților în școala generală

Teoria probabilităților a devenit una dintre principalele ramuri ale matematicii moderne, ca urmare a folosirii pe scară întinsă a metodelor probabilistice atât în cercetarea științifică, cât și în rezolvarea a numeroase probleme practice din toate domeniile.

Pornind de la această constatare, la Liceul nr. 32 din Capitală, s-a organizat, începând cu anul școlar 1970/1971, un experiment, condus de dr. E. Fischbein, de la Institutul de psihologie, experiment prin care se încearcă introducerea treptată a noțiunilor din teoria probabilităților începând din clasa a VI-a.

În anul acesta, în clasa a VII-a s-au introdus în intervalul de opt ore cunoștințe noi, menite să lărgească și să aprofundeze studiul, astfel: clasificarea evenimentelor a fost completată cu evenimente elementare și compuse, evenimente contrare, calculându-se totodată probabilitățile corespunzătoare.

Pentru calcularea rapidă a numărului cazurilor egal posibile, s-au introdus formulele din analiza combinatoare C_n^m , cu repetiție și fără repetiție, noțiunea de permutare (factorial de n).

Confectionând cu mijloace proprii un bogat și variat material didactic, folosit cu multă grijă pentru a facilita înțelegerea noțiunilor, am fost surprinși de seriozitatea, interesul și entuziasmul elevilor, care au depus eforturi deosebite pentru a rezolva probleme destul de dificile. Elevii apatici, indiferenți, la lecțiile obișnuite de matematică, au dovedit posibilități intelectuale neabătute. Au priceput cu ușurință noțiunile, prezentând interes continuu pentru fiecare problemă. Graba cu care s-au străduit să găsească răspunsuri corecte și volumul de muncă mult mai mare decât cel cu care erau obișnuiți și pe care l-au depus cu entuziasm ne-au impresionat și totodată ne-au dat de gândit asupra modului în care va trebui să se organizeze orele de matematică, această știință aridă și de foarte multe ori neagră de elevi.

Experimentul a insistat în mod deosebit asupra aspectelor intuitive, prin rezolvarea de probleme ca: aruncări cu zarurile, extrageri de bile, formarea unor cuvinte din litere pe cartonașe identice etc. O astfel de problemă a fost soluționată în felul următor: pe cartonașe egale ca mărime, s-au scris literele M, A. Elevii au realizat, fiecare separat, 16 experiențe a câte patru extrageri, punind de fiecare dată cartonașul la loc și notând frecvența de apariție a cuvântului MAMA. Numărul rezultatelor obținute pe întreaga clasă s-a raportat la numărul elevilor, calculându-se frecvența realizării evenimentului respectiv. S-a constatat, în mod evident, că frecvența s-a apropiat de valoarea probabilității calculate teoretic, cu atât mai mult, cu cât numărul experiențelor a crescut. Folosind tabele statistice și pentru alte evenimente asemănătoare, concluziile au fost clare și neîn-

doelnice, demonstrând în mod empiric legea numerelor mari.

S-a relevat încă o dată faptul că oricât de dificilă ar fi o noțiune ea este înțeleasă și asimilată dacă este legată direct de practică, direct de viață.

În contextul acestui experiment, împreună cu elevii, ne-am străduit să găsim probleme cât mai variate și din cele mai diferite domenii. Copiii au calculat frecvența apariției unor obiecte defecte din diverse industrii: (chibrituri, nasturi, becuri); au calculat frecvența cu care apar matricele lor în anumite zile, frecvența de apariție a notelor slabe și bune într-o perioadă dată, probabilitatea ca un elev luat la întâmplare, din școală, să fie sau nu repetent. Pentru rezolvarea acestor probleme s-au folosit statistici concrete și s-au stabilit până și investițiile inutile făcute de stat pentru elevii care nu reușesc să promoveze anul. Această din urmă problemă s-a vădit a avea și o latură educativă eficientă, întrucât a declanșat o adevărată campanie, cu ecou general în școală, pentru îndreptarea situației elevilor amenințați.

În același timp, consultând anuarele statistice, elevii au propus un număr mare de probleme legate de dezvoltarea economică a țării noastre.

Colaborarea cu colegii din școală de la alte discipline a generat o serie de probleme legate de studiul limbilor străine, al limbii și literaturii române.

Răspunsurile prompte, precise și clar exprimate ale elevilor, rezultatele frumoase obținute la o lucrare de control, în care majoritatea elevilor au fost notați cu note de peste 8, au demonstrat că elevii sînt dornici și interesați de tot ceea ce este nou, iar, pe de altă parte, că încercările de îmbunătățire și modernizare a învățămîntului pot fi încununare cu succes, dacă se lucrează cu entuziasm și dăruire.

Concluziile experimentului sînt integral favorabile și pot fi enumerate în următoarea ordine sugerată de observațiile noastre pe parcursul orelor.

Se remarcă interesul sporit în acest domeniu al elevilor mici în comparație cu cei mari, a căror gândire e deja formată și nu poate fi modelată ușor pentru scopul propus.

Caracterul lor aleator constituie un aspect apropiat și accesibil elevilor de această vîrstă.

Continutul facil, amuzant, de joacă, pe care-l au orele, adaugă lecției o latură pedagogică principală.

Posibilitatea corelării acestui capitol al matematicii cu fenomenele cele mai răspîndite din industrie, agricultură, artă, sport etc.

Avantajul studierii pe o perioadă de mai mulți ani, pornind de la simplu la complex, este o garanție a formării gândirii necesare studierii fenomenelor probabilistice.

ILEANA DARAU

Al. Țipoia

Compoziție

Educarea pentru munca productivă, preocupare majoră

Finalitatea, conținutul și metodică activităților tehnico-productive a elevilor au devenit o preocupare de prim ordin a cadrelor noastre didactice. În ultima perioadă au continuat lucrările fazelor județene ale simpozionului „Educația elevilor pentru munca productivă”.

Semnăiăm în acest sens simpozionul din 12 aprilie a.c., de la Turnu-Severin, organizat de Inspectoratul școlar al județului Mehedinți. Sindicatul învățămînt și Casa corpului didactic. Cele două comunicări din ședința plenară: „Probleme psihopedagogice ale educației tineretului prin munca tehnico-productivă” (conf. univ. dr. Vasile Bunescu), și „Realizări și perspective în pregătirea tehnică-productivă din județul Mehedinți”, au urmărit, pe de o parte, să fundamenteze științific conținutul și implicațiile educative ale muncii tehnico-productive, iar pe de altă parte, să analizeze într-un spirit critic activitatea desfășurată în județ în vederea stabilirii unor linii directoare de viitor. Lucrările desfășurate în 12 secții, cu numeroasele lor referate, au permis un larg schimb de experiență.

Și faza județeană a simpozionului dedicat educării elevilor pentru munca productivă, organizat de Inspectoratul școlar al județului Timiș, de Sindicatul învățămînt Timișoara și de Casa corpului didactic la 17 aprilie a.c., s-a desfășurat sub semnul unei înalte responsabilități, al unei concepții științifice moderne. Participanții la această manifestare au audiat în ședința plenară expunerea prof. univ. dr. Nicolae Apostolescu, membru al Academiei de științe sociale și politice, despre educația elevilor pentru muncă prin ansamblul obiectelor, de învățămînt și „Pregătirea studenților — viitori profesori pentru integrarea corespunzătoare la locul de muncă”, alcătuită de un colectiv format din: lector univ. Doina Vintilescu, prof. Petre Radu, inspector general și prof. Pavel Petroman, inspector șef. Lucrările simpozionului s-au desfășurat în 5 secții.

Problemele specifice pregătirii tehnico-productive a elevilor au fost abordate și în cadrul lucrărilor simpozio-

nului organizat de Inspectoratul școlar al municipiului București, de Consiliul municipal al sindicatelor din București și de Casa corpului didactic, în ziua de 18 aprilie a.c., la Liceul „Mihai Viteazul” din Capitală. Lucrările s-au desfășurat în nouă secții, în care au fost prezentate comunicări referitoare la rolul și locul muncii productive în pregătirea și educarea elevilor, al sistemelor, metodelor și procedeelor instruirii tehnico-productive, la atelierul școlar, al sistemelor de evaluare a randamentului școlar, la contribuția obiectelor de învățămînt, la educația elevilor prin muncă și pentru muncă, la participarea profesorilor diriginți la realizarea acestei educații etc.

Organizată de către Inspectoratul școlar al județului Bacău, de Sindicatul învățămîntului și de Casa corpului didactic, faza județeană a simpozionului care a avut loc duminică 23 aprilie a.c. în sala Casei de cultură „Vasile Alecsandri” din Bacău, s-a înscris ca un factor deosebit de eficient în valorificarea posibilităților de care dispun unitățile școlare pentru cultivarea dragostei și a deprinderilor de muncă productivă ale elevilor. La lucrările simpozionului au participat, dr. V. Enăsoae, secretar al Comitetului județean de partid, lectorul univ. I. Șendulescu din partea Uniunii Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură, prof. dr. P. Bărbulescu de la Institutul de cercetări pedagogice, conf. dr. I.D. Ilie, secretar general al Uniunii societății de științe geografice, V. Păcuraru, președintele Consiliului județean al sindicatelor, numeroase cadre didactice, reprezentanți ai unor unități economice, părinți. În deschiderea lucrărilor a luat cuvîntul prof. Maria Nicol, inspector general școlar, apoi au fost prezentate în ședința plenară și în cadrul secțiilor peste 75 de comunicări și referate. Participanții au vizitat expoziția cu obiecte realizate de elevi și preșcolari din județ deschisă la Complexul școlar de construcții (Maria Rusu).

LA ZI

Conducerea Liceului „Ion Luca Caragiale” din București, biroul organizației de partid și grupa sindicală din școală au organizat de curînd, o sesiune de referate și comunicări metodico-științifice a profesorilor. După cuvîntul de deschidere rostit de Gheorghe Mierlea, directorul liceului, participanții au audiat expunerea: „Conducerea de către partid a organizației revoluționare de tineret”, ținută de Gheorghe Ionescu, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 1 din Capitală, și „Rolul școlii în educația ideologică-politică a tineretului”, prezentată de prof. Victo-

ria Denea. Lucrările sesiunii s-au desfășurat în șase secții. La încheierea lor a avut loc o emoționantă întîlnire cu foștii profesori ai liceului.

O foarte instructivă sesiune de comunicări a fost organizată și de elevii acestui liceu.

Inspectoratul școlar al județului Ilfov a organizat marți, 18 aprilie a.c., la Școala generală din comuna Afumați un util schimb de experiență pentru profesorii de biologie și agricultură din județ. Au participat reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai Inspectoratului școlar județean, ai organelor locale de partid, directori de școli și peste 200 de cadre didac-

tice de specialitate. După vizitarea laboratoarelor, cabinetelor, solarilor și lotul de la școala din comună, participanții au audiat, în sala căminului cultural, expuneri privind aspecte ale coordonării și îndrumării activităților practice agricole de către colectivul de conducere al școlii din comună și organizarea, desfășurarea și eficiența activității cu elevii pe lotul agricol școlar, la sere, în cadrul microcooperativei și al întreprinderilor agricole socialiste din localitate. După discuții au fost făcute recomandări de către ing. Mircea Vlăduț, inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului, și de prof. Rada Mocanu, inspector școlar general, referitoare la organizarea și desfășurarea pregătirii tehnico-productive a elevilor în agricultură.

În sala de expoziții a eneaclului „Ion Andreescu” din Capitală, tinărul profesor pictor MIRCEA SAULEA a deschis prima sa expoziție personală. Sînt expuse peisaje, naturi statice, portrete de săteni, executate cu sensibilitate, într-un colorit viu, transparent, pline de farmec și poezie.

Profesorii ION V. MINOIU și GH. CONSTANTINESCU expun, de asemenea, lucrări proprii în sala Bibliotecii universitare. Cel dintîi semnează desene și acuarele, în care se dovedește un fin observator al naturii, realizate într-o eromantică nuanțată, expresivă. Suița de tablouri aparținînd lui Gh. Constantinescu se remarcă prin realism și sobrietate, simț al volumelor, fine notații psihologice, exprimînd o gamă de sentimente cald-meditative. (G. DIMITRIU-SEREA).

ȘCOALA ÎN PERSPECTIVA DECENIULUI 9

Sub egida Ministerului Educației și Învățământului, Institutul de științe pedagogice, împreună cu I.C.P.P.D. — L.A.P.I. și Laboratorul de cercetări prospective au organizat în zilele de 20-21 aprilie 1972 colocviul „Evoluția formelor și structurilor învățământului general de 12 ani”. Dezbaterile au fost axate pe două teme: „Proгноza structurii sistemului de învățământ din România” și „Sistemul de orientare școlară și profesională”. La deschiderea lucrărilor a fost de față tovarășul Mircea Malița, ministrul educației și învățământului. Au participat, de asemenea, tovarășul Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățământului, și tovarășul Virgiliu Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor. În cuvântul său Mircea Malița, ministrul educației și învățământului, după ce a apreciat rezultatele pe ansamblu ale procesului de generalizare a școlii de 10 ani, a arătat că sarcina principală care stă la ora actuală în fața învățământului nostru este studierea posibilităților și condițiilor prelungerii duratei obligatorii de școlarizare la 12 ani. Nu este vorba de o simplă extensie, ci de o remodelare a întregului nostru sistem educațional, ținând seama de realitățile noastre actuale și de perspectivă. Studiile de prognoză pe care diferitele instituții specializate le vor efectua vor trebui să dea răspunsul la următorul grup de chestiuni: **avantajele și dezavantajele formei de diversificare; structuri de organizare; plan de învățământ; programe analitice și tipul de predare al unor discipline; gestiune școlară și formarea cadrelor.**

Pentru a permite cititorilor noștri să-și formeze o imagine asupra problemelor discutate, prezentăm în continuare opiniile tovarășilor și **conf. univ. dr. George Văideanu**, directorul Institutului de științe pedagogice, **prof. univ. dr. Pavel Apostol**, prorector al I.C.P.P.D., directorul Laboratorului de analize a procesului de învățământ, **conf. dr. Mihai Botez**, directorul Laboratorului de cercetări prospective.

GEORGE VĂIDEANU

PAVEL APOSTOL

MIHAI BOTEZ

Proгноza învățământului

Obiectivul principal al Colocviului a fost acela de a pune în discuție căile practice de generalizare a învățământului de 12 ani și de a perfecționa metodologia activității de prognoză care, deși are teluri finale îndepărtate (anul de orizont al prognozei fiind 2000, iar anul intermediar 1985), se desfășoară cu febrilitate, fiind încărcată de răspuneri față de prezent.

Pentru a asigura un punct de plecare și de centrare a discuțiilor, Institutul de științe pedagogice a prezentat un număr de variante, de proiecte de structuri pentru generalizarea învățământului de 12 ani. Pentru a sonda mai precis opiniile specialiștilor, secretariatul științific a recurs la un chestionar pe tema structurii învățământului general la 12 ani, completat de majoritatea participanților la colocviu.

Prin dialectica dezbaterilor, prin pasiunea pusă de participanți în susținerea uneia sau alteia dintre variante, prin confruntarea celor mai optimiste ipoteze cu unele rezerve sau date și rezultate furnizate de prezent, metodologia elaborării sistemului de învățământ al viitorului a devenit principalul beneficiar al Colocviului.

O prognoză elaborată cu timiditate și de pe poziția dificultăților prezentului ar trăda viitorul, fiindcă prin „realismul” ei descurajant ea ne-ar duce cel mult cu câțiva pași înainte. Și invers un model elabrat independent de perspectivele României socialiste, de evoluția demografică, de dezvoltarea previzibilă a teritoriului, va rămâne, oricât de interesant și de original ar fi, prea puțin folositor pentru orientarea eforturilor de perfecționare a învățământului de astăzi. Un model cutezător și profund restructurat nu-și periclitează realizabilitatea cît timp este corelat cu

prognoza macroeconomică, cu evoluția previzibilă a științei și a tehnologiei etc.

O analiză retrospectivă a învățământului românesc din ultimele două decenii, în curs de elaborare, va furniza echipelor de prognoză multe sugestii și învățăminte. Absența unui model și a unui program pedagogic de perfecționare a învățământului au făcut ca schimbările, de altfel inevitabile, să urmeze un drum sinuos, să nu aibă justificări sau să îmbrace deseori forma unor schimbări fără vitalitate. Prin frecvența și durata lor, unele schimbări cu caracter organizatoric-administrativ au abătut atenția personalului didactic, ca înfăptuitor al procesului instructiv-educativ, de la ceea ce este esențial — procesul însuși, metodologia și tehnologia formării tineretului.

Unele aspirații durabile și specifice tineretului în formare, ca și unele carențe cu totul evidente ale actualului sistem furnizează, cu suficientă precizie, direcții de perfecționare a școlii de astăzi și parametri ai învățământului de mâine. Aceștia nu mai trebuie „inventati” ca soluții, întrucât sînt și vor fi solicitați ca trăsături ale învățământului și de către generalitățile deceniilor următoare. Elevii doresc și vor dori să poată întreprinde, în libertate și fără consecințe pentru viitorul lor, experiențe școlare cu valoare formativă și să se poată reorienta; să fie eliberați de presiunea „controlului aversiv” cum îl numește B.F. Skinner; să beneficieze de un sistem școlar în care acțiunea de depistare, cultivare și afirmare a talentelor să funcționeze impecabil, de la virste fragede și pentru toate domeniile.

O elaborare atât de complexă cum este prognoza învățământului presupune activitate în echipe. Prospectivitatea și interdisciplinaritatea constituie laturi inseparabile ale unei cercetări moderne. Cum se remarcă de altfel la Colocviu, nu putem recurge numai la metodele matematice și statistice sau numai la cele filo-

zofice, fiindcă, așa cum au demonstrat-o încă de la început problemele puse în discuție, nu avem de răspuns numai la întrebarea „cum?”, ci și la întrebarea „de ce?”. Încercarea de a sprijini prognoza pe o singură categorie de metode sau științe sau de a pune în conflict metodele de fatura logice deosebite se dovedește fără viitor.

La întrebarea fundamentală — „pînă unde pot merge și trebuie să meargă anticipările”, întrebare care pune în discuție dreptul și capacitatea noastră de a stabili modelul vieții școlare al generațiilor deceniilor următoare — un răspuns util a fost acela că bunii prognoziști vor ști și vor stabili nu numai ceea ce trebuie să facă, ci și ceea ce nu este necesar (sau deocamdată necesar) să elaboreze.

GEORGE VĂIDEANU

Raportul dintre proiecție, prognoză și planificare în perfecționarea sistemului nostru de învățământ

1. **Proiecțiile** descriu mai multe alternative, linii posibile de dezvoltare viitoare, în funcție de condiții definite cu claritate. **Prognozele** descriu condițiile ce intervin cu maximă probabilitate, permițînd stabilirea alternativei de dezvoltare cu cel mai ridicat coeficient de realizabilitate. **Planurile** descriu acțiunile cu ajutorul cărora, în raporturi de putere determinate, o anumită prognoză poate fi înfăptuită. Între aceste trei specii de explorare și realizare a viitorului există (și trebuie să existe) o interacțiune continuă: proiecțiile devin mai operative prin raportare la prognoze și planuri, iar acestea din

urmă pot fi mai flexibile prin raportare la proiecții.

2. Cercetarea viitorului sistem de învățământ trebuie să aibă în vedere: a) scopurile și obiectivele — proiectarea scopurilor și, pe această bază, stabilirea priorităților; b) constrîngerile — evaluarea resurselor disponibile (fizice, financiare, materiale, umane); c) proiectarea organizării (structuri); d) proiectarea formațiilor necesare pentru realizarea obiectivelor, în condițiile date; e) elaborarea unei strategii de dezvoltare și planul de măsuri pentru realizarea acesteia (de exemplu cu tehnica P.E.R.T.), incluzînd strategia controlului asupra atingerii obiectivelor.

3. Prognoza și planificarea dezvoltării învățământului se conține concepute în funcție de scopul pedagogic fundamental ce rezultă din documentele Partidului Comunist Român: formare de inventatori și inovatori sociali, capabili să rezolve problemele sociale legate de înfăptuirea proiectului comunist al dezvoltării pe termen lung a României, pe baza științei și tehnologiei, cel puțin la nivelul mondial mediu.

4. Proiecția trebuie să aibă în vedere nu numai performanța brută a sistemului (de exemplu: un număr X de absolvenți în cutare sau cutare domeniu), ci și **calitatea** formațiilor date absolvenților (calitate exprimată cantitativ: cît la sută din absolvenți corespund efectiv funcției sociale pentru care au fost pregătiți).

5. Calitatea formațiilor asigura-te prin sistemul de învățământ depinde de **eficacitatea pedagogică a procesului de învățământ**. Acesta exprimă măsura în care învățămîntul își îndeplinește funcția socială, scopurile fixate.

6. Eficacitatea pedagogică depinde de **calitatea procesului de învățământ și de competența partitorilor săi, cadrele didactice**.

Procesul de învățământ și cadrele constituie — în termeni cibernetici — „efectorii” sistemului de învățământ. Aici trebuie acționat mai întii și cu precădere pentru a asigura eficiența pedagogică.

7. În acest sens, învățămîntul generalizat de 12 ani, prevăzut în indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie precedat și pregătit prin elaborarea unei **metodologii a procesului de învățământ în stare să stimuleze creativitatea socială a individului** — deci, inițiativă, inventivitate, spirit de inovație, bazate pe dezvoltarea și aplicarea „critică-revoluționară” a marxism-leninismului. În principiu, această metodologie constă în combinarea metodelor didactice existente cu metodele și tehnicile euristice (de cercetare), respectiv cele folosite în cercetarea operațională. Pînă la sfîrșitul anului, L.A.P.I. elaborează inventarul acestora.

8. În ce privește proiectarea învățămîntului generalizat de 12 ani, soluția optimală nu ni se pare continuarea modului de diversificare actuală: orice diversificare în conținut duce la alte și alte organizații și structuri ce tind a se constitui în tipuri rigide delimitate de școlii. Acest mod de diversificare se bazează pe opoziția falsă dintre cultura generală (așa-zisă „umanistă”, „literară”) și specializare (zisă „științifică”, „tehnologică”, deci, profesională). În locul acestei separări artificiale a culturii și specializării, experiența mondială și cea proprie impun să căutăm **sinteze**. O soluție viabilă pare a fi școala medie integrată în care se îmbină pregătirea de cultură generală cu un început de specializare profesională flexibilă. În acest scop vom încerca să experimentăm un nou tip de astfel de școală medie integrată în care pregătirea de matematică, de tehnologie generală și, mai ales, de „tehnologie” sau „inginerie” socială se consideră elemente esențiale ale culturii generale, iar profesionalizarea se obține prin stimularea activităților practice proprii, în funcție de opțiunile elevului.

Esențial ni se pare că în prognozele pe care le facem să nu „pariem” pe o soluție unică. Sistemul de învățământ trebuie înzestrat cu capacitatea de a elabora mereu noi și noi soluții.

PAVEL APOSTOL

Învățămîntul general în perspectiva viitorului.

1. După părerea mea, cercetarea științifică a viitorului are rolul de a preciza acel „procent” de viitor indispensabil pentru construcția ce se desfășoară în prezent. Prognostica nu face, astfel, într-un fel, stăpîni pe prezent: Cucerim libertatea de a întrezări limitele posibile ale acțiunii, de a ne fixa obiective de dorit în cadrul acestor limite, de a acționa fără surprize, măsurîndu-ne pașii și resursele Cucerim libertatea de a ști ce putem să nu facem astăzi, ce este inutil sau, poate, chiar dăunător — căci ar risca să blocheze resurse viitoare ale creativității și inovației. Cercetarea viitorului devine o știință despre acțiune în orizontul viitorului. Schițarea dimensiunilor a „ceea ce va fi” — sau, mai precis, a ceea ce „poate fi” — are rolul numai de a fixa „direcția de mers”. Prognostica urmărește, cum scria recent tovarășul ministru Mircea Malița, să asigure compatibilitatea obiectivelor cu viitorul. Și, mi-aș permite să adaug, mai importantă decît descrierea detaliată a acestor obiective ni se par a fi identificarea implicațiilor prezente ale precizării acestor obiective, care fac posibilă acțiunea în lumea de azi. Aceasta este semnificația expresiei în „perspectiva viitorului” în care am să înscriu însemnările care urmează.

2. Există un larg consens, în literatura modernă, asupra modului în care va apare funcția educativă și instructivă în lumea de mâine. Cîteva trăsături pot fi de pe acum desprinse; ne îndreptăm spre un învățămînt activ, individualizat, orientat nu către media neutră, ci către utilizarea optimală a particularităților subiectului, în care instruirea și creația vor fi permanent legate. În perspectiva viitorului, limitele dintre „învățămîntul general” și „alte tipuri” de învățămînt vor fi precizate nu atît prin instituții, cît prin conținut: învățămîntul general pare mai legat de „stadiul instrumental” — domeniu ce va fi, probabil, cel mai extins în următoarele decenii, urmînd să-și înglobeze spații largi ale matematicii, informaticii, comunicațiilor, limbilor străine, metodologiei științelor, științelor acțiunii etc. Iar distincția dintre „stadiul instrumental” și „stadiul operațional” va apare probabil mai puțin categorică decît ne apare astăzi. Acest „scenariu-obiect” ni se pare o bună „bază de plecare” pentru „scenariul de tranziție” către aceste obiective.

3. Un scenariu de tranziție, plecînd de la starea de azi către viitor, cuprinde elemente legate de evoluția conținutului învățămîntului, ca și elemente legate de evoluția structurilor instituționale.

Conținutul învățămîntului mediu trebuie să fie renovat în perspectiva obiectivelor: acesta ar trebui să cuprindă, în forme adecvate, cred, cît mai mult din orizontul necesar omului modern. Aprofundarea, perfecționarea unor cunoștințe, rafinarea acestora, operaționalizarea lor se referă — cred — la stadii ulterioare de instruire și producție.

4. Organizarea sistemului instituțiilor de învățămînt trebuie subsumată obiectivelor de conținut. Generalizarea învățămîntului de 12 ani constituie o sarcină trasată de conducerea superioară: persoanal opinez pentru ● școlarizare între 4—16 ani. Programul școlar, ca și organizarea rețelei, trebuie să fie caracterizate printr-o mare varietate și printr-un accentuat dinamism. De ce oare peste tot trebuie să existe aceleași „scheme”, norme, orare, forme de organizare etc.? Mă gîndesc, de pildă, la introducerea orelor „la alegere”, a lecțiilor de „lungime variabilă”, a „anului școlar” cu alte structuri, la lecțiile „în călătorie” ca și la posibilități de utilizare optimală a profesorilor (lecții colective, perfecționări etc.).

5. Trebuie remarcat că evoluția „formelor și structurilor învățămîntului general de 12 ani” nu poate fi tratată numai la nivelul unui sub-sistem al sistemului de învățămînt, ci antrenează și analiza legăturilor cu învățămîntul superior și cu sistemul social-politic în general.

În concluzie, cred că continuitatea la nivelul obiectelor cere schimbări la nivelul mijloacelor.

MIHAI BOTEZ

Un pictor năiv

În Munții Apuseni, se află un sat Brusturi, cu case solide și noi, din cărămidă și piatră, răsfirate aici la îngemănarea povirnișurilor Bihariei cu lumina scăldată în susurul cristalinel al afluenților de la miazănoapte ai Crișului Alb. Oamenii din cătunele de pe deal au vorba răstită — cei de la vale au graiul cîntat a alinare. Oamenii în fel și chip, dar mai ales harnici și gospodari. Între ei poposea, cu cîțiva ani în urmă, un învățător — I. Roman de la Hălma-giu. Și-i învăța carte pe fînți de la Brusturi, iar în orele de răgaz zăbovea în fața șevaletului. Nu i-am văzut niciodată picturile, căci prin 1966, cînd îmi treceam o scurtă vacanță la Brusturi, învățătorul plecase. Iscase însă emulația întîlnirii culorii cu lumina într-un sătean rafinat (să-mi fie iertat neologismul), iubitor de cîntec, de petrecere, de poezie și de vorbe cu duh — Ion Nicodîn Niță, pictorul de azi de la Nicodinești. Îmi desfățam auzul și min-tea ascultîndu-i la taifas, în amurguri, pe el și pe prietenul și cuscrul său Gheorghe al lui Nicolae și Romulus al lui Tomică, ori cu Pătru lui Blocea. Adesea își evocau primăverile și toamnele și negurile unor ani vrîstați de bucurii și amarăciuni, de oameni și chipuri vigoase, trecuți prin viața cătunelor brusturane.

Vorbele noi, neologisme, ca șantier, socialism, compresor, galerie ș.a. le rosteau cu aer de importanță, iar Gheorghe al lui Nicolae, ca cititor de gazete, se încumeta mai des. În fața lor debutase Niță-pictorul; se învățaseră cu vocabularul lui, pomenind de șevalet, peisaj, portret, sau niște culori sunînd liresc, cum nu mai auziseră: albastru cereuleum, roșul vermillon, terra di Siena ș.a.

Faima de pictor a lui Niță se răspîndise la hotarele Brusturilor. I-am luat un tablou ca să-l arăt la Bucu-rești. Admirația graficianului Emil Chendea și a altor artiști plastici îmi confirma că Niță se poate întîlni cu exigentele estetice ale Capitalei. I-am păstrat cîteva luni tablourile pentru arătare, la Muzeul Satului. Aici, prin sîrguința directorului muzeului, Gheorghe Focșa, mica expoziție ad-hoc a fost apreciată de pictori ca Ciucurencu, H. Mazy ș.a.

Niță s-a întîlnit cu Bucureștii sub auspiciile ilustre ale scriitorilor prof. univ. George Macoveșcu, Toma George Maiorescu, Valentin Hossu Longin, precum și regretatul critic de artă Petre Comarnescu. Cu girul recunoșterii lor sensibilități, Niță Nicodîn se bucura de apreciere și încurajarea unor elogioase colane în „Contemporanul”, „România literară”, „Tribuna” și alte reviste și ziare.

Expoziția de debut la Casa scriitorilor „Mihail Sadoveanu”, Bienala de artă de la Praga, un grup de tablouri înmerate în Italia, altele la Paris și München, o expoziție personală în Iugoslavia, în mijlocul faimoaselor pictorițe de la Uzdinet, un film la televiziune și altul de scurt metraj tehnicolor despre tablourile sale jalonează traiectoria unui mesaj artistic autentic din Munții Apuseni. În anii noștri, iată a apărut un mare pictor-îbran!

Ce pictează Niță? Teme din viața săteanului, dinamica lucrurilor și a vremii, gaterul, casa pădurarului ascunsă printre brazi, cireșul de la ripă, melișatul cîmpiei, cazanul de fierț țuică, bărbăți și femei de la Brusturi, școala cu copii și cu flori în toate culorile cite sint pe lume; iar din amintirile sătenilor hălma-geni, adesea este pictat chipul mereu viu al lui Avram Iancu, „regele munților”.

În curgera vremii, Niță înșiră în cronica sa policromă explozia plină de seve de flori, de frunză și iar-bă primăvara, răpaia de aur a verii, covorul de brumă și roșul aprins al frunzelor de cireș toamna, ciorchinii de zăpadă albind iarna în cetină. Și vremea trece, cu anotimpurile ei. Spun brusturani, că nu vremea, ci numai oamenii trec; și ei își înscriu numele și mesajul pe valurile succesiunilor dialectice.

La cei 60 de ani, Niță Nicodîn, tăran dintr-un cătun al satului Brusturi de lângă Biharia, se întîlnie cu jocul secund al culorii și luminii, apoi cu Capitala, cu țara și, mai de parte, cu lumea.

GHEORGHE DRAGOȘ

Seceta premierelor

Oricît de „telespecializate” ar fi emisiunile transmise pe programul I și II, simbăta și duminica la ceasurile serii nu se mai ține cont de nici o „dedicație” și cei mari și cei mici laolaltă, în familie, vizionează „Telescopedica” și „Invadatorii”, filmulețul sau varietățile „alfabetizate” sau „nealfabetizate”. Este ora cînd televiziunea înregistrează cel mai ridicat număr de spectatori. Este ora cînd barierele vîrstei se ridică, cînd cei din cl. a XII-a uită de exercițiile de trigonometrie, cînd bunicele așteaptă un film cu Bette Davis.

Seceta premierelor duminicale este în plină desfășurare. Pentru înviorarea atmosferei s-a apelat la preluarea unor filme rulate cîndva pe marele ecran. În timp ce telecinemateca prezintă un ciclu Shakespeare cu reluări de prestigiu (împrumutate tot de la marele ecran) despre care s-au scris și se vor mai scrie zeci și sute de pagini, duminica seara vizionăm „De-

parte de lumea dezlănțuită” sau „Comedianții”. Trecînd peste criteriile valorice ale selecției, care sint destul de indoelnice, ajungem la respectul ce se datorează publicului spectator de a se transmite în condiții tehnice cît de cît onorabile un film. La puțin timp după ce cinematografele au găzduit „Departee de lumea dezlănțuită”, televiziunea l-a preluat pe post. Splendoarea colorului a dispărut (cum era și firesc), imaginea a devenit din panoramică și luminoasă, dreptunghiulară și întunecată, titrajul începea undeva afară de cutia televizorului și se sfîrșea tot afară, neîncăpînd nici într-un aparat „Lux” și toate acestea pentru că... s-au epuizat peliculele pentru micul ecran. Chiar așa să fie oare? Raționamentul acestor reluări rămîne un mister.

Am avut însă în această săptămînă marea premieră, dedicată în exclusivitate micului ecran, cu suspansuri adevărate, cu o imagine care se pare că nici în filme nu mai

reusim să vedem — am beneficiat de premiera „Apollo-16”. Privind imaginea clară a Pămîntului văzută de pe Lună am uitat de filmele retransmise cu titrajul ciuntit, am uitat de „Telescoală”, am uitat totul și am rămas seară de seară, pînă în miez de noapte, tîntuți pe scaune să aflăm noutăți despre Lună. Dar „aventura” Lunii s-a încheiat. Și din nou ne întorcem la programele de duminică, cu micile necazuri și cu marile așteptări. Publicul tînar al serilor de sfîrșit de săptămînă nu poate fi mulțumit doar cu o transmisie de la Timișoara, „a ritmului tinereții și dansului”, care nici măcar nu are claritatea imaginilor de pe satelitul mult invocat de poeți. Cînd Telecinemateca mare și mică a ridicat stacheta nivelului capodoperelor e greu să mai vizionezi „Comedianții”, în ceața unor imagini aproape indescifrabile. Să nu uităm totuși că filmul de duminică are cei mai mulți spectatori, pe care numai cu „Jubire și ură”, fie chiar „departe de lumea dezlănțuită”, în cadrul poemelor pașnice, nu îi putem mulțumi.

ILEANA COLOMIET

Agenda

● Omul și patria sa. Galeriele de artă „Orizont” din Capitală găzduiesc zilele acestea expoziția de grup a artiștilor plastici din R.S.F.S.R. Expune Vladimir Stojarov, Valentin Sidorov și Leo Lankinen. Lucrările, inspirate din realitatea sovietică, sînt reunite sub denumirea semnificativă de Omul și patria sa.

● Săliile Ateneului Român ne prilejuiesc, prin varietatea și mulțimea exponatelor, o mai bună cunoaștere a vechilor civilizații de dincolo de ocean. Muzeul din Bergota a pus la dispoziția organizatorilor lucrări de valoare datînd din anii 500-200 î.e.n., mijlocînd astfel întîlnirea cu arta precolombiană.

● Revistele școlare, cîm ce în ce mai numeroase și mai interesante, circulă de acum în toată țara, dezvăluînd preocupare și talent. Ultimele numere pe care le-am văzut (Aripi tinere, nr. 5 și 6 și Muguri, editate la Birlad și, respectiv, Satu-Mare) sînt, desigur demne de remarcă. Din paginile revistei birlădene, de exemplu, am reținut: Partidul (Gh. Luncă), Scînteia — tribună de luptă a P.C.R. (Veronica Ionascu), Engels și România (Lucia Elefterescu). Crearea U.T.C. și importanța sa istorică (Postolache Costel), România socialistă în lumea contemporană (Doina Balaban).

● La rubrica „Oameni de seamă”, Constantin Codreanu.

● Versuri semnează elevii Anca Ionescu, I. Puțlea, Costel Postolache, Dan Chelaru etc. În fine, ceva cu totul deosebit. În această ordine de idei: elevul plastician Valerică Popa.

● Liceul „I. L. Caragiale” din Ploiești a fost înzestrat, de curînd, cu o frumoasă sală de sport. Elevii vor beneficia astfel de cele mai bune (și moderne) condiții privind pregătirea fizică. Sperăm și în viitoarea altei performanțe. Oare nu în școli se formează și marii campioni?

● La Zărnești (Școala generală nr. 1), ne scrie învățătoarea Silvia Petras, elevii au o susedenie de îndeletniciri: pictori, ceramisti, păpușari, fotoreporteri etc. În cinstea aniversării semicentenarului creației U.T.C., școala a fost pavozată cu lucrări de pirogură executate de membrii cercului respectiv.

● Cîteva cuvinte... Profesorul universitar Mihai Pop, directorul Institutului de etnografie și folclor, a acordat ziarului România liberă din 25 aprilie a.c. un interviu ce merită toată atenția (și a profesorilor, și a instructorilor formațiilor artistice, și a „culegătorilor” amatori de folclor, în fine, și poate mai ales, și a ansamblurilor profesionale). Reținem, spre exemplificare, această observație extrărem de justă: „Cred — declară Mihai Pop — că profesionalizarea (s.n.) folclorului a dus la falsificări...”

● Premieră absolută la Opera Română. Baletul Primăvara, dedicat aniversării semicentenarului creației U.T.C., reprezintă o reușită certă a compozitorului Cornel Trăilescu. O reușită certă și a instituției care l-a găzduit generos, oferindu-i scena și resursele ei artistice.

● Secolul de aur al picturii napolitane. Muzeul de artă reînțește 60 de tablouri și 36 de artiști — ca Salvatore Rosa, Csracciolo, Giuseppe Ribera și Lucrările provin din muzeele și galeriile din Neapole, Roma, Genova, Florența, Modena și Siena.

● Facla. Înă o editură recent înființată se adaugă realizărilor culturale de importanță. Este vorba de editura Facla, din Timișoara. Ea va publica în limbile română, germană, maghiară și sîrbă. Este prima editură de stat din această parte a țării. Faptul că ea pășete la drum în cadrul Anului internațional al cărții, este, cum a declarat directorul ei, Simion Di-ma, „simbolic” și, totodată, „o expresie a cîinstirii acestui instrument (cartea, n.n.) de cultură și civilizație de către societatea noastră”.

● Librăriile au primit o nouă ediție Marin Preda. Este vorba de Imposibila întoarcere. Atît de bine cunoscut cititorului, scriitorul și cărtile sale se bucură de succesul meritat. Redita-re această recentă, este încă o dovadă în plus a popularității lui Marin Preda.

V. S.

Valoarea formativă a studiului biologiei

Cu ani în urmă am întâlnit pe unul dintre profesorii care au încercat să ajute multe generații de studenți să înțeleagă ceea ce era accesibil, pe atunci, din imensitatea fenomenelor naturale. Vorbea despre „un naturalist“.

—Nu-l cunoști? E mare păcat. E un om adorabil! Apoi, glumeț: Primul lui mare merit e de a fi naturalist. (Nu era vorba despre o modalitate de exprimare artistică, ci de un om format prin studiul naturii.)

N-am înțeles la început prea bine în ce constă meritul de a fi naturalist. Mi-am dat seama mai târziu. Firește, profesorul meu era un filozof. În fața naturii nețărâmurite, naturalistul nu se pierde în nenumăratele cunoștințe de fiecare clipă, el le înregistrează, le înmănușează după diferite criterii și le explică. El este un om care vede aproape și departe; imbină în minte părțile cu întregul, compară și deosebește ceea ce este statornic, dar este schimbător, ceea ce pare inofensiv în acțiunile omului asupra naturii și este, de fapt, o agresiune de neiertat.

Dar ca să fie astfel, el trebuie să nu rămână la nivelul de început al studiului naturii, ci să posede orizontul și nivelul intelectual al științei contemporane.

De aceea, orice învățămînt al științelor biologice trebuie să prezinte cunoștințe în lumina cuceririlor științifice mereu noi, să contribuie efectiv la dezvoltarea gândirii încît elevii să înțeleagă fenomenele în înălțuirea, dinamismul și echilibrul lor firesc.

Să analizăm, din aceste puncte de vedere, lecția model despre „sînge“ din manualul intitulat „Televiziunea ca mijloc de învățămînt“. Editura didactică și pedagogică, 1971.

Este concepută în spiritul secolului trecut, prezentînd în special denumiri și cifre de memorat. Facem cunoștință cu un sînge mort, un vehicul mecanic. Rolul lui de apărare apare ceva mai sugestiv. Nicăieri însă nu ne reține atenția promptitudinea adaptării la condițiile de mediu, fie ele variații normale, sau adevărate agresiuni. Activitatea ființei, munca, nu o vedem ajutată de sînge în nici un fel, pentru că e prezentat separat de structura vie. (De înțeles drept: organizarea sistemului, relația între formă și funcție.) Dovadă este faptul că materialul brut predat nu apare în lumina noțiunilor de: mediu intern, legături umorale, conexiune inversă, echilibru dinamic, integrare, deși prin acestea am cunoaște sîngele unei vietăți, nu numai sîngele din eprubetă.

În legătură cu coagularea sîngelui, lanțul de enzime cu denumirile și acțiunile lor, multe și greu de memorat, este dat cu indiferența unui fapt divers, deși poate ilustra principiul esențial al dependenței unor

fenomene de altele și importanța enzimelor în aceste procese ordonate, pentru că sînt dependente.

Grupul sangvin și imunitatea sînt prezentate sub forma unor scurte concluzii, din care nu se pot înțelege cauzele fenomenelor, nici nu se poate conduce intelectul elevilor spre explicarea științifică a aplicărilor practice. O astfel de învățatură nu dă satisfacția de „a ști“, deci nu dă „întărirea“ necesară continuării studiului: ea este un chin; garanția evadării din lumea științei și a unei activități practice după șablon.

Ca educație morală: am fi aplaudat o scenă adecvată care subliniază conștiințiozitatea muncitorului sanitar și consecințele ei; sau valoarea muncii științifice pentru descoperirea unui vaccin; ori ceva despre randamentul în muncă, vitalitatea și voioșia omului cu un sînge sănătos.

Știind că tinerii se doresc puternici, frumoși și sănătoși, imaginea unui anemic trist și bolnăvicios ar fi făcut pe elevi să înțeleagă cu ușurință de ce e bine ca omul să învețe să-și supravegheze potențialul biologic și să știe câteva semne, pentru descoperirea precoce a scăderii lui. Pentru astfel de lucruri nu putem face economie de învățatură.

La testul de verificare, în loc să pretindem cifre și tabele, mai mult am cîștiga dacă am întreba elevii: „De ce le este somn în primele zile cînd se duc în vacanță la munte?“ sau: „Cum ajută sîngele însuși la menținerea propriei concentrații de glucoză, deși cînd mergem în excursie consumăm mai multă glucoză decît cînd ne odihnim?“.

Despre unele greșeli de tehnică a predării, sau chiar unele greșeli științifice, la lecția despre bacterii, din volumul amintit, se poate discuta mai în amănunt, într-un cerc de specialiști: totuși, nu pot trece cu vederea că se confundă uneori cauzele cu condițiile, se dau drept „elemente definitorii“ unele care nu sînt; că se vorbește despre „organismele moarte“, deși, în momentul cînd dispăre organizarea, structura și cu ea specificul calitativ al viului, nu mai poate fi vorba de „organismele“.

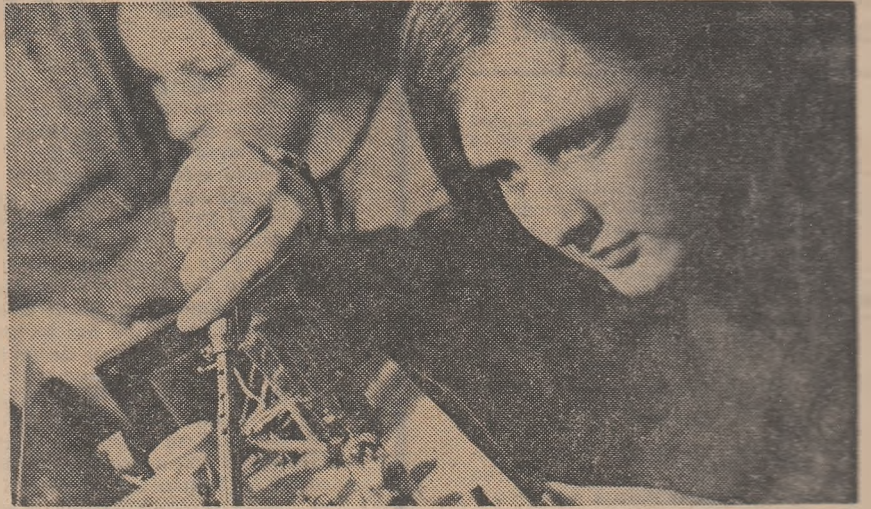
Dar corectarea fiecărei greșeli în parte nu ne va învăța să lucrăm mai bine, dacă nu vom afla izvorul greșelilor.

Cum concepem natura, existența omului în natură, așa concepem și lecția.

Dacă vedem în jurul nostru o lume de „fapte diverse“, dăm de învățat fapte diverse. Dacă înțelegem o lume de sisteme în interacțiune, de structuri (prin definiție organizate), învățăm lumea ca atare.

De ce nu vrem să reflectăm universul într-o picătură de sînge, ori în viața unei bacterii?

MARIA FLORENTINA MORTUN

Vă
prezentăm

Noile proiecte pentru

ATELIERELE ȘCOALĂ

Intensificarea legării cunoștințelor teoretice de activitatea practică și de producție — cerință fundamentală a învățămîntului de azi — presupune desfășurarea instruirii tehnico-productive a elevilor în spații corespunzătoare, special amenajate, destinate atelierelor-școală.

Încercînd să răspundă acestor cerințe, recent Sectorul de proiectare al Ministerului Educației și Învățămîntului a pus la dispoziția inspectoratelor școlare județene un proiect directiv de atelier-școală pentru învățămîntul de cultură generală.

Pentru a asigura posibilități de extindere și flexibilitate în planul de execuție al celor 8 variante de bază, realizatorii proiectului au adoptat soluții modulare realizate cu elemente și materiale eficiente. În prima parte a proiectului se prezintă soluțiile de realizare, echipare și eficiența tehnico-economică a modului. Cea de a doua parte exemplifică posibilitățile de asamblare a modurilor în scopul realizării unui atelier-școală și a efectuării unei analize economice concludente. După definitivarea temei, alegerea și stabilirea soluției, este necesar să se ceară sprijinul unei

organizații de proiectare în vederea definitivării proiectului și adaptării lui la condițiile concrete ale variantei alese și amplasamentului. Astfel proiectantul va alege soluțiile și materialele corespunzătoare variantei respective, amplasamentului și posibilităților locale de aprovizionare și execuție.

În indicațiile generale de utilizare a proiectului directiv se atrage atenția că amplasarea în cadrul localității și chiar al grupării școlare trebuie făcută abia după consultarea și obținerea unui acord din partea organelor competente.

În afară de modulul ce alcătuiesc halele, construcția destinată atelierelor-școală cuprinde și spații comune cu vestiare și grupuri sanitare. Acestea pot forma unități de sine stătătoare din punct de vedere funcțional, sau pot lipsi în situația în care clădirea atelierelor este amplasată suficient de aproape de cea a școlii. De asemenea, compartimentarea interioară a halelor, fiind legată de posibilitățile locale de realizare și utilizare a spațiilor în funcție de producția pe care sînt profilate atelierelor, a fost numai indicată în planuri. Această compartimentare se va face din materiale ușoare (blocuri sau fișii de b.c.a., blocuri de zgură, glasvand etc.) care sînt ușor de transportat de placa de pardoseală, sau, pe parcurs, sînt ușor de demontate în funcție de nevoile de utilizare a încăperilor.

La baza construcției destinate atelierelor-școală, realizată în mai multe variante de îmbinare a modurilor stă un modul de 6x12 m. Construcția are capacități diferite, pentru 180, 300 și 240 de elevi.

Flexibilității planului de realizare al construcției îi corespund variate posibilități de realizare a instalațiilor termice (încălzire cu sobă, centrală, cu aeroterme, cu corpuri statice etc.) a instalațiilor sanitare, a celei electrice.

Ținînd seama de faptul că prețul de cost nu se ridică la un nivel mult de 800 de lei pe m.p. și de faptul că, în realizarea acestor construcții un ajutor prețios îl pot da școlilor întreprinderile care le patronază, proiectul directiv pus la dispoziția inspectoratelor, poate deveni un util îndrumar pentru amenajarea unor noi ateliere în care să se desfășoare în cele mai bune condiții instruirea tehnico-productivă a elevilor.

CORNELIA GIRMACEA

CURSURI DE PERFECTIONARE PENTRU COMANDANȚII DE PIONIERI

În vacanța de primăvară Centrul național de perfecționare a cadrelor care muncesc cu pionierii a desfășurat, sub îndrumarea directă a Biroului Consiliului Național al Organizației Pionierilor, o intensă activitate de perfecționare, cuprinzînd în 10 serii, de profile diferite, cursanți profesori-conducători de cercuri și formații pionierești din școli și case ale pionierilor.

● Pentru conducătorii de cercuri de aeromodele, între 8—15 aprilie, s-a reluat perfecționarea în cadrul cercului de aeromodele de la Palatul pionierilor din București și cu sprijinul cadrelor experimentate de la casele pionierilor din Timișoara, Galați, Tirgoviște. De asemenea, reciclarea după un an a conducătorilor de cercuri de navomodele s-a organizat în colaborare cu Casa pionierilor din Galați, unde au fost folosite posibilitățile de documentare oferite de instituturile și întreprinderile specializate. Pentru conducătorii de cercuri navomodelo, începătorii din mediul rural s-a conceput o formă de inițiere prin efectuarea unor navomodelo simple, ușor de realizat apoi cu copii.

● Casa pionierilor din Brașov a găzduit perfecționarea conducătorilor de cercuri de la sate (7—14 aprilie) și a asigurat, în colaborare cu cadrele cu experiență, cu organele de circu-

lație și întreprinderile specializate din Brașov și Colibăși (Argeș) interesante acțiuni practice și dezbateri privind organizarea cercurilor de carți din mediul rural.

● Centrul național de perfecționare a acordat o deosebită atenție perfecționării conducătorilor de cercuri agrobiologice din școli. Concepînd în mod diversificat această acțiune, pentru conducătorii cercurilor de legumicultură de la sate, între 12—15 aprilie, în colaborare cu Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apei, la Liceul Agricol din Dragomirești-Vale (Ilfov), într-un cadru natural și pe terenurile școlare s-au făcut aplicații practice privind cultura legumelor. Expunerile au fost susținute de conf. univ. dr. Ion Ceaușescu, șeful catedrei de legumicultură de la Institutul agronomic „N. Bălcescu“ București, adjunct al ministrului agriculturii („Tehnologii moderne și perspectivele legumiculturii în țara noastră“), Tudor Stancu, directorul direcției horticulturii, dr. Victor Oros, directorul Institutului de cercetări de legume și horticultură etc. La fel, pentru conducătorii cercurilor de pomicultură de la sate (12—15 aprilie) au fost organizate cursuri de perfecționare la Stațiunea experimentală din comuna Bilcești (Argeș), lucrările practice și expunerile fiind susținute mai ales de cadrele stațiunii.

● Pentru conducătorii de expediții pionierești (10—13 aprilie) s-a organizat la Cîmpina (Prahova), în colaborare cu Casa pionierilor, C.J.O.P. Prahova, forme de perfecționare și activități practice, cu concursul unor cadre de la Muzeul satului, Institutul geologic român, Universitatea din București.

● Comandanții-instructori de unități și directorii taberelor școlare și pionierești împreună cu inspectorii școlari din județe au fost cuprinși într-un stadiu de perfecționare la Breaza (Prahova), seria fiind organizată în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului.

● De asemenea, pentru conducătorii demonstrațiilor, parăzilor și serbărilor pionierești (14—17 aprilie) s-a organizat, în colaborare cu I.E.F.S., Federația română de gimnastică, un stadiu de inițiere, în vederea sporirii eficienței acestor forme de masă în rîndul pionierilor și tineretului.

● Dirijorii de coruri și formații vocale pionierești au participat între 6—8 aprilie la un schimb de experiență, unde au fost prezentate expunerile privind problemele metodice ale organizării ansamblurilor și formațiilor vocale pionierești.

PERFECTIONAREA ȘI LEGAREA PROCESULUI INSTRUCTIV-EDUCATIV DE NECESITĂȚILE PRODUCȚIEI ȘI VIETII

Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură, desfășurată recent a dezbătut pe larg diferitele aspecte ale activității sindicatelor din unitățile școlare și instituțiile de învățământ superior, care să vină în sprijinul aplicării planurilor de măsuri ale M.E.I. aprobate de către Comitetul Executiv al Comitetului Central al P.C.R. cu privire la perfecționarea învățământului de cultură generală, la îmbunătățirea conținutului și structurii învățământului superior și la creșterea eficienței muncii politico-educative din școli și facultăți.

Referatul expus de tovarăsa **Victoria Stiopol**, vicepreședinte al Comitetului Uniunii, a abordat probleme referitoare la contribuția și sarcinile organizațiilor sindicale din învățământ în acțiunea de perfecționare a procesului instructiv-educativ și de legare a acestuia de necesitățile producției și ale vieții sociale-culturale din țara noastră. Realizarea obiectivelor majore ale etapei actuale presupune, cu necesitate, participarea în forme noi de colaborare a tuturor factorilor care concurează la desfășurarea procesului instructiv-educativ. Ca organ operativ de conducere și coordonare a activității Uniunii, — se menționează în referat — Biroul executiv a impulsionat această preocupare a sindicatului, a promovat inițiativele cele mai valoroase, organizând în acest scop conferințe, schimburi de experiență, instruirea cu președinții sindicatelor din învățământ de cultură generală, superior și din cercetare. Consultările largi ale cadrelor didactice inițiate de Uniune, schimburile de opinii organizate la nivelul grupelor sindicale, secțiilor sau comitetelor sindicatelor, au scos în evidență o serie de propuneri privind îmbunătățirea planului de învățământ, a programelor unor discipline, a formelor de colaborare cu producția, tematica cercetării științifice, creșterea dotării și autodotării laboratoarelor, a atelierelor școlare, tehnologia predării și sistemul de perfecționare profesională a cadrelor didactice.

◆ S-a precizat, de asemenea, că organizațiile sindicale, sub conducerea organelor de partid, au sprijinit acțiunile școlilor în organizarea activității tehnico-productive a elevilor desfășurată în ateliere-școală sau în unitățile industriale și agricole. În unele centre universitare din țară, pe baza hotărârii Secretariatului C.C. al P.C.R., institutele de învățământ superior tehnic patronază școlile de cultură generală, sprijinindu-le atât în organizarea atelierelor, cât și în elaborarea programelor de practică. De pildă, unele școli din județul Cluj sînt patronate de către Institutul politehnic din localitate. În toate județele țării, sindicatele din școlile generale și licee au fost prezente în acțiunea de mobilizare a tuturor resurselor necesare îndeplinirii acestui obiectiv, au stabilit relații de colaborare cu sindicatele din întreprinderile economice, înfapt inspectoratele școlare, conducerile școlilor au avut un sprijin efectiv și eficient.

Se constată totuși, că legăturile școlilor cu întreprinderile care le patronază se realizează adesea unilateral, numai sub raportul dotării. De aceea, comitetele sindicatelor din învățământ, birourile grupelor sindicale, vor trebui să se orienteze spre stabilirea legăturii permanente cu conducerile organizațiilor socialiste, pentru asigurarea unei conlucrări continue, în vederea organizării și direcționării echilibrate a activității pe care o efectuează elevii, să inițieze dezbateri periodice pe problemele practicii, să popularizeze experiența pozitivă a unor școli, să organizeze consfătuiri cu reprezentanții unităților socialiste în care se desfășoară practica.

Referatul a apreciat pozitiv efortul unor colective didactice sprijinite de organizațiile sindicale de a realiza, cu mijloace și forțe locale, laboratoare audio-vizuale și cabinete școlare, care dispun de o bază didactică modernă. În încheiere, referindu-se la formarea conștiinței comuniste, a orizontului politic-ideologic al tinerei generații, tovarăsa **V. Stiopol** a arătat că organele și organizațiile sindicale din învățământ, sub conducerea organizațiilor de partid, trebuie să acorde o mare atenție predării științelor sociale, acțiunilor de documentare și perfecționare a profesorilor, folosirii eficiente a cabinetelor. Problema perfecționării profesionale trebuie să stea în continuare în atenția organizațiilor sindicale din școli, care împreună cu casele corpului didactic să asigure cadrelor didactice literatura de specialitate și pedagogică, consultații, să le organizeze întâlniri cu cadrele universitare și alți specialiști.

Tovarășul **Marius Preda**, membru al Biroului executiv al Comitetului Uniunii, a prezentat planul de măsuri al plenei, în vederea sporirii contribuției sindicatelor la realizarea măsurilor de perfecționare și legare a procesului instructiv-educativ de necesitățile producției și vieții. Plenara a apreciat că organele și organizațiile sindicale din învățământ desfășoară o activitate susținută sub conducerea politică a organizațiilor de partid, dispunând de largi posibilități pentru a traduce în viață măsurile menite să sporească nivelul calitativ și eficiența sistemului de învățământ și educație. Dintre măsurile stabilite reținem: studierea și popularizarea în adunările grupelor sindicale și în activitatea directă dusă cu membrii de sindicat a prevederilor Legii învățământului și Statutului personalului didactic, modificările aduse la acestea; a conținutului diferitelor acte normative, precum și a hotărârilor de partid, de stat și ale organelor sindicale superioare; transmiterea hotărârilor și urmărirea îndeplinirii sarcinilor colective și ale fiecărui membru de sindicat. Sindicatele vor organiza studii și dezbateri pentru legarea mai strînsă a procesului de învățământ cu practica, își vor spori preocupările pentru organizarea științifică a muncii, pentru stimularea și generalizarea experienței înaintate și pentru crearea unui curent de opinie împotriva inerteției, rutinei, a lipsei de răspundere în îndeplinirea sarcinilor. Își vor aduce contribuția la încheierea acțiunii de înființare, dotare și perfecționare a atelierelor școlare, vor sprijini și stimula acțiunea de cunoaștere temeinică a fundamentelor psiho-pedagogice ale activității pe cabinete și laboratoare, vor acorda în continuare atenție ridicării nivelului politic și ideologic al cadrelor didactice, contribuind la buna organizare și funcționalitate a cabinetelor de științe sociale. Pentru dotarea și amenajarea corespunzătoare a cabinetelor și laboratoarelor școlare vor fi folosite toate resursele locale. Pentru încheierea în bune condiții a anului școlar organizațiile sindicale vor mobiliza cadrele didactice în organizarea în institute și școli a meditațiilor și consultațiilor necesare candidaților la concursurile de admitere în licee și facultăți.

După susținerea celor două materiale, în cadrul lucrărilor plenei au luat cuvîntul numeroși participanți. Prof. **Aron Sabău**, președintele Comitetului sindicatului învățământ din Oradea, a arătat că în județul Bihor, organizațiile sindicale acordă o deosebită atenție organizării unei activități practice cât mai diferențiate și diversificate.

În acest scop, din inițiativa organelor locale de partid, au fost organizate întâlniri cu conducătorii întreprinderilor industriale. Constatându-se că la unele școli există greutăți în organizarea atelierelor din cauza lipsei de spațiu s-a propus ca proiectele noilor clădiri școlare să fie revizuite în acest sens.

În cuvîntul său, prof. **Maria Pirvu**, președinta Comitetului sindicatului învățământ din Șimleul-Silvaniei, a prezentat o serie de aspecte în legătură cu desfășurarea activității tehnico-productive a elevilor, formulînd propuneri referitoare la dotarea atelierelor-școală, la elaborarea unor norme unitare de protecția muncii pentru diversele tipuri de ateliere-școală și la elaborarea unor indicații metodice pentru maistrul-instructor în privința introducerii normării muncii și aprecierii ei. Apreciind nivelul calitativ al cursului de instruire organizat la București de către Uniunea Sindicatelor din învățământ, știință și cultură, prof. **Matilda Mincă**, președinta sindicatului învățământ din sectorul 5 al Capitalei, a afirmat că lecțiile prezentate au fost deosebit de interesante și utile.

Vorbînd despre activitatea societăților științifice ale cadrelor didactice, conf. dr. **Ion D. Ilie**, secretarul Uniunii societăților științifice ale cadrelor didactice, a prezentat pe larg importanța cursurilor de vară, organizate pentru profesori, subliniind că în ultimii ani problemele cercetării fundamentale au fost mai bine legate de practică, organizându-se dezbateri pe probleme concrete, precum și în legătură cu conținutul manualelor și programelor școlare. Inv. **Nicolae Bontas**, președintele Comitetului sindicatului învățământ din Piatra Neamț, a arătat că organizațiile sindicale au sprijinit acțiunea de perfecționare a cadrelor didactice, aducîndu-și contribuția la organizarea unor cursuri speciale de pregătire a maistrilor-instructori.

Referitor la patronarea școlilor de către întreprinderi, prof. **Pavel Purcilean**, președintele Comitetului sindicatului învățământ din Bistrița, a arătat că acestea dotează uneori atelierele școlare cu utilaje necorespunzătoare.

Luînd în discuție complexele probleme ale perfecționării și legării procesului instructiv-educativ de necesitățile producției și vieții, plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din învățământ, știință și cultură a subliniat pe larg rolul organizațiilor sindicale din învățământ în această acțiune. Ea a pus în evidență, contribuția acestora la organizarea schimburilor de opinii în vederea îmbunătățirii planului de învățământ, a programelor unor discipline școlare, a formelor de colaborare cu producția etc.

Organizațiile sindicale au sprijinit desfășurarea activității tehnico-productive a elevilor în ateliere-școală și în întreprinderile industriale și agricole. În acest scop, ele au colaborat cu sindicatele din unitățile economice. Cu toate succesele înregistrate în această direcție, patronarea școlilor de către întreprinderi este încă aptă de perfecționare, motiv pentru care sindicatele din învățământ vor trebui să depună noi eforturi pentru a asigura o eficiență conlucrare între unitățile economice și cele școlare.

Totodată plenara a apreciat pozitiv rezultatele dobîndite de organizațiile sindicale în formarea conștiinței comuniste a tinerei generații, recomandînd în același timp o muncă susținută pentru continuarea îmbunătățirii și activității desfășurate în acest domeniu.

VIOLETA APOSTOL

În vara anului 1971 a luat ființă, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniștri, Centrul de informare și documentare al învățământului (C.I.D.I.).

Organism departamental al Ministerului Educației și Învățămîntului, centrul menționat și-a definit și mai pregnant sarcinile de lucru în urma recentelor documente de partid, privind întărirea muncii politico-educative, activizarea instrucției și educației în învățămîntul de toate gradele, prin forme primare sau complementare de informare și documentare. Astfel, s-a proiectat apariția unor publicații profilate pe discipline (fizică, chimie, matematică, biologie-agricultură etc.) sau pe domenii interdisciplinare („Studii și cercetări de documentare”), publicații care să vină direct în sprijinul educației comuniste a tineretului școlar, al învățămîntului, al documentării precise, a radioteleviziunii școlare, educative (aceasta constituind în C.I.D.I. un sector aparte). Publicațiile menționate, din care o bună parte au apărut deja, se recomandă nu numai ca un îndemn la informarea de ultimă oră în domeniul ramurilor sau științelor amintite, dar și ca un „teren” de confruntare a cunoștințelor fiecărui cadru didactic din țară cu marile curenți ale perfecționării și reciclării.

Din aceste premise practice derivă și rațiunea publicațiilor C.I.D.I. care, așa cum spuneam, sînt o mare parte din ele, deja la îndemîna „beneficiarilor”, profesori, cadre didactice din învățămîntul de toate gradele, de la care se așteaptă în continuare, și înainte de lectura de parcursarea acestor reviste, îndeplinirea unei condiții sine qua non: înscrierea lor pe baze nominale sau pe instituții școlare, prin abonament, preavut, adresat C.I.D.I. Este de la sine înțelesă această necesitate „administrativă”: caietul de „Biologie — agricultură” s-a epuizat deja; există cereri de suplimentare, adresate tardiv, peste statistica tirajului inițial.

Dăm mai jos lista acestor publicații: Culegeri tematice: seria matematică-mecanică; seria fizică; — seria chimie; seria biologie-agricultură; seria geologie-geofizică; seria geografie.

Merită marcată cu un semn aparte revista „Studii și cercetări de documentare” destinată cu precădere sistemelor de automatizare a informației, a principalelor „coduri” de înmagazinare, regăsire și prezentare a informației.

O importanță deosebită vor avea publicațiile „Educația comunistă a tineretului școlar” și „Educație-învățămînt”, în care cadrele didactice vor putea urmări direct, sau prin intermediul bibliografiilor sintetizate, cele două mari coordonate cuprinse în titlul periodicelor și, în plus, vor găsi într-o formă detaliată, cu explicații metodice de rigoare, tematica emisiunilor de radioteleviziune pe care Radioteleviziunea Română le realizează în colaborare cu Ministerul Educației și Învățămîntului. O altă publicație importantă a centrului va fi „Organizare, planificare și perspectivă în învățămînt”. Titlul ei relevă intenția redacției de a face din această publicație un îndrumar de lucru la dispoziția tuturor esaloanelor conducerii didactice, de la directorul de școală pînă la inspectorul general.

În cîrînd așa cum am și anunțat în coloanele „Tribunei școlii”, va apărea publicația „Radioteleviziune și instrucție postșcolară”, supliment al revistei „Radio TV” editat în colaborare cu Radioteleviziunea Română. Suplimentul va oferi o imagine sintetică a celor peste 20 de emisiuni școlare și educative (circa 10 ore săptămînal), rezumatul lecțiilor de științe sociale, limbă și literatură română, matematică, fizică, chimie biologie (inclusiv emisiunile-lecții de T.V. integrată), vocabularul și exercițiile emișianilor de limbă străină (franceză, engleză, rusă, germană), precum și revista preselor didactice. Îndrumări metodice privind valorificarea radioteleviziunii școlare etc. I nu vor lipsi din supliment articole privind orientarea școlară și profesională, opiniile cititorilor radio și telespectatori înscrise la o postă a redacției. Iată ce vor cuprinde, pe scurt, cele 64—96 de pagini ale suplimentului „Radioteleviziune”, al cărui prim număr (la prețul de 1 leu) va fi pe piață pe 4 mai a.c. Speranței că periodicele C.I.D.I. vor fi utile și eficiente, i se adaugă o alta, colaterală: elevii, întreg corpul didactic vor beneficia de acestea, realizînd astfel — printr-o informare politico-ideologică și științifică la zi — cîștigatului amplitudinii naționale, al reciclării prin studiu individual, la domiciliu.

CONSTANTIN CRIȘAN

Abonamentele la publicațiile C.I.D.I. se fac prin oficiile P.T.T.R. din întreaga țară și la Centrul de informare și documentare al învățămîntului, București, str. Gutenberg nr. 3 bis, sector 6 telefon 16.40.70, cu numerar sau prin virament, cont nr. 60.01.01.30. la B.N.R.S.R. filiala sector 6; pentru Suplimentul „Radioteleviziune”, abonamentele se fac la adresa: Oficiul de Presă și Tipărituri al Radioteleviziunii Române, str. Molière nr. 2, București.

Cursul internațional de învățămînt matematic

La începutul lunii aprilie, a avut loc la Budapesta un curs internațional de învățămînt matematic organizat de Societatea de matematică Janos Bolyai, sub patronajul Institutului de psihomatemătică din Sherbrooke — Canada. Cursul a fost consacrat prezentării unor direcții noi în pedagogia matematicilor.

Au participat în calitate de profesori ai cursului Z. P. Dienes (Canada), directorul Institutului de psihomatemătică al Universității din Sherbrooke, unul dintre cei mai cunoscuți creatori în domeniul pedagogiei matematicilor, Z. Krygowska, directoarea Institutului de matematică din Cracovia, de asemenea specialistă de faimă mondială în acest domeniu, A. Pescarini (Italia), J. Colomb (Franța), T. Werner (Danemarca), A. Abele și P. Sorger (R.F. a Germaniei), W. Walser (Elveția), T. Varga (Ungaria), S. Turnau (Polonia) și E. Fischbein (România).

În ședința de deschidere au fost audiate două conferințe: cea a profesorului J. Suranyi, președintele Societății de matematică Janos Bolyai și a subsemnatului.

În expunerea sa, intitulată „Matematica și matematizarea în școală” prof. J. Suranyi s-a ocupat de necesitatea de a se cultiva activitatea independentă a elevilor în cadrul învățămîntului matematic, de a se apropia mai mult învățămîntul matematic de realitățile lumii contemporane, de a se acorda un loc mai larg spiritului creator, intuiției, procedeele euristicice în învățămîntul matematic.

În expunerea intitulată „Probleme psihologice ale modernizării învățămîntului matematic”, m-am ocupat în special de conceptul de structură în matematică și în psihologie și implicațiile privind dezvoltarea gândirii

matematice. Am amintit, în expunere, de faptul că dezvoltarea intelectuală are un caracter stadial și că fiecare stadiu este caracterizat printr-o structură, printr-o organizare specifică, cu modalități specifice de interacțiune și comunicare cu mediul social. Fiecare stadiu preia achizițiile stadiilor precedente și le valorifică într-o manieră nouă, integrându-le în noua structură cu mijloace specifice acesteia din urmă. Fiecare dintre schemele și procedeele fundamentale ale gândirii matematice trebuie să fie pregătite încă din perioada operațiilor concrete (7—12 ani) sau chiar mai devreme.

În cadrul cursului au fost prezentate lecții de teoria probabilităților (Varga, Walser, Fischbein), teoria grafelor (Werner), geometrie (Turnau), logică (Krygowska), structuri logice la preșcolari (Abele, Sorger). Lecțiile au fost ținute de profesori maghiari cu copii a căror vîrstă variaza între 5—6 ani și 12—13 ani, pe baza indicațiilor primite de la autori și s-au desfășurat într-un studio de televiziune al școlii de aplicații al Institutului Pedagogic. Ele au putut fi vizionate și audiate prin televiziune cu circuit închis în sălile de clasă ale aceleiași școli. Cursanții — grupați în săli potrivit limbilor pe care le înțelegeau — puteau urmări traducerea directă a lecțiilor la care participau. Fiecare lecție era precedată de o prezentare făcută de autorul ei (obiective, conținut etc.) și urmată de o amplă discuție teoretică și practică.

Materialele didactice utilizate în cadrul lecțiilor, se găseau expuse în câteva săli ale clădirii în care a avut loc cursul. Cei circa 200 de participanți, polonezi, cehi, germani, danezi, elvețieni, francezi, italieni, canadieni, asistați de autorii lecțiilor,

- Un învățămînt integrat realităților contemporane

- Spirit creator, intuiție, procedee euristice în predare

- Conceptul de structură în matematică și psihologie

- Caracterul stadial al dezvoltării intelectuale

- Activități pe echipe

aveau posibilitatea să lucreze după amiezele în aceste așa-zise „atelie-re”, cu materialele respective, străduindu-se să rezolve ei înșiși problemele pe care elevii trebuiau să le rezolve la lecții sau să joace jocurile matematice corespunzătoare.

Ideea psiho-pedagogică de bază a cursului a fost cea la care m-am referit mai sus. Principalele concepte și procedee ale raționamentului matematic (de ex. structurile algebrice, conceptele de izomorfism sau automorfism, conceptul de relație — mai ales relațiile de echivalență și ordine), principalele operații logice — afirmația și negația, conjuncția, disjuncția, implicația — trebuie să fie pregătite încă la nivelul operațiilor concrete sau chiar mai devreme (7—12 ani).

Procedeele preconizate de Dienes este cel al concretizărilor multiple. Recurgîndu-se la activități — în special jocuri de diferite tipuri cu materiale didactice structurate — copilul poate fi pus în situația de a opera efectiv cu conceptele respective. Întrucît pentru același concept se folosesc concretizări diferite, copilul ajunge să sesizeze însăși structura matematică corespunzătoare, chiar dacă nu poate ajunge la o formulare explicită. Cu ajutorul unor figuri de plastic, de exemplu, ce se deosebesc între ele prin culoare, mărime, formă, grosime, copilul poate fi pus în situația de a opera cu conjuncției (de ex. să aleagă figurile care sînt în același timp și triunghiuri și roșii), cu disjuncției (de ex. să aleagă figurile care sînt sau triunghiuri sau roșii), cu negației (să constate, de exemplu, efectul negării conjuncției sau al disjuncției de mai sus).

Profesorul A. Abele de la Univer-

sitatea din Heidelberg a prezentat un asemenea joc logic cu copii de 8 ani (folosind în plus cartonașe perforate, poze cu automobile compoziționînd diferite atribute etc.).

Pe de altă parte, trebuie ținut seama de faptul că operațiile intelectuale sînt — așa cum au arătat J. Piaget, S. K. Bruner, Galperin — acțiuni interiorizate. De aceea, la baza operațiilor logico-matematice ar trebui puse activități manifeste care să solicite, să genereze activitățile mentale corespunzătoare. Dienes, de exemplu, a prezentat o lecție în care cele cinci elemente ale unei mulțimi erau reprezentate din cinci poziții diferite ale brațelor (corespunzînd cu valorile $-2, -1, -0, +1, +2$). Compunerea elementelor realizîndu-se prin succesiuni de poziții. Pe baza regulilor care li se dădeau, elevii trebuiau să găsească permutările realizate cu aceste simboluri care să conducă la automorfisme.

În general, în lecțiile prezentate, copiii erau antrenați în activități pe echipe, cu posibilitatea de a discuta între ei soluțiile eventuale, ceea ce evident constituie și un exercițiu al modalităților active de cooperare.

Nu am convingerea că învățămînt matematic la nivelul școlii generale trebuie organizat în această manieră — sub formă de jocuri și activități matematice cu materiale structurate. Întîlnirea la care am participat m-a convins, însă, că un rol fundamental în educația matematică îi revine laboratorului de matematică. Laboratorul de matematică este tot atît de important pentru eficiența procesului de învățămînt cum este laboratorul de fizică sau cel de chimie. Bineînțeles, nu mă gîndesc la un cabinet cu diagrame și planșe care se arată vizitatorilor. Mă gîndesc la un laborator utilat cu materiale didactice moderne și în care elevii să fie puși în situația de a lucra efectiv, realizînd construcții geometrice, rezolvînd probleme cu implicații logice sau logico-matematiche precise, matematizînd situații practice date. Există în prezent o experiență destul de bogată în lume care ar trebui mai bine cunoscută și valorificată la noi.

Întîlnirea de la Budapesta — pentru a cărei bună organizare colegii J. Suranyi, T. Varga și P. Gador merită să fie elogiați — a reprezentat o manifestare de înaltă înaltă științifică pentru toți participanții.

E. FISCHBEIN

TELEX • TELEX • TELEX • TELEX

- După exemplul Școlii părinților din Franța, funcționează și în Belgia, încă din 1949, o asociație care a căpătat recent denumirea de Centru de perfecționare a părinților și educatorilor.

C.P.P.E. pune la dispoziția tuturor celor care exercită profesiuni social-educative și în general tuturor celor care doresc să-și ridice nivelul lor profesional în materie de educație, cicluri de cunoaștere a principalelor fenomene ale grupului de elevi, a fenomenelor create de relațiile sociale, o inițiere în dinamica grupului; colective de lucru și de cercetări centrate pe problemele de viață; seminarii pentru profesori și conferențieri pe probleme de educație.

- În India se depun eforturi pentru lichidarea analfabetismului, una din grelele moșteniri ale colonialismului. Ca o primă etapă, pe baza unui plan guvernamental se prevede ca, spre finele actualului deceniu, numărul neștiutorilor de carte să fie redus la circa 50 de milioane. În acest sens, sînt mobilizate resurse materiale și umane importante.

- Începînd din anul 1971, în școlile elementare din Republica Zambia au fost introduse oficial manuale elaborate de profesori zambieni, în locul manualelor englezești. Această măsură se înscrie în programul de promovare a învățămîntului național inițiat de autoritățile zambiene după proclamarea independenței.

- Rectoratul Universității din New York a anunțat că, începînd din luna septembrie a.c., vor fi sporite cu 100—400 de dolari anual taxele de studii. Pentru studenții din anul I ele se vor ridica la 1 300 de dolari, iar pentru cei din anul IV la 2 500 de dolari.

- Învățămîntul superior din Norvegia este servit de un număr infim de cadre didactice femei. Astfel, la Universitatea din Trondheim din 606 cadre didactice numai 18 sînt femei, la Universitatea din Bergen raportul este de 644 la 46. Școala superioară de comerț numără 97 de profesori și conferențieri dintre care 2 femei. La Universitatea din Oslo revine o femeie la zece de cercetători științifici universitari.

Budapesta. S-a înălțat un nou liceu

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU